

LOVEC

glasilo Lovski zveze Slovenije

Junij 1976 **3**

MALI OGLASI

Češko bokarico polrisanico, kal. 7 × 57 R—16/70, in **šibrenico** Crvena zastava, kal. 16/70—16/70, ter **drugo lovsko opremo** zaradi bolezni prodam. — Dragan Stefanović, Tugomerjeva 4, 61000 Ljubljana, tel. (061) 53-376.

Ugodno prodam lovski karabin 8 × 57 z **dalnogledom** (Suhl montaža). — Peter Langer, Cesta 4. julija 52, 68270 Krško, tel. (068) 71-503 popoldan.

Karabinko (nerjaveča cev), 8 × 57, s **strelnim dalnogledom** (4 ×), **petelinko**, kal. 12 — 12 in **dvogled** (7 ×) — po ugodni ceni prodam. Jože Šemrov, 61372 Hotedršica.

Resasti istrijanki, z odlično resasto dlako, stari po 10 mesecev, starši z odlično oceno — prodam. Jože Benedičič, Selca 96, 64227 Selca nad Škofjo Loko.

Mlade posavske goniče in **kdl. istrijance**, poležene v začetku maja, odličnih staršev — prodam. Vladimir Raztresen, Lučine 32, 64224 Gorenja vas.

Prodam 30 nabojev 7 × 75 R **Super-ekspres** in **nemško prepeličarko**, staro 3 leta. — Jože Rački, Pokopališka 18, 61000 Ljubljana.

Brezpetelinko dvocevko, kal. 16 — 16, izdelava Puškarne Kranj — prodam. Alojz Potočnik, Nemilje 1, 64201 Zgoranja Besnica.

Nemške kratkodlake ptičarje, stare po 3 mesece, seraste barve, prodam za polovično ceno. Psica z odlično oceno, pes s prav dobro, oba odlična za lov. — Jožef Pesek, Brezula, 62327 Rače.

Rumenkasto rjavega koker španjela, tako imenovane zlate barve, starega 1 leto, poceni prodam. Je izredno lep hišni pes za okras. Starša z rodovnikom, vendar eden brez preizkušnje naravnih zasnov. Zato je pes brez rodovnika in lov z njim ni dovoljen. — Viktor Berič, Črtomirova 2, 61000 Ljubljana, telefon popoldne (061) 321-700.

Tri posavke, stare po eno leto, zelo lepe, s karakterističnimi znaki svoje pasme in **kratkodlako istrijanko**, staro štiri mesece — prodam. Ančka Udovič, Unec 115, 61381 Rakek, telefon (061) 796-031.

Prodam tricevko (driling) Sauer, kal. 16 — 16 — 8 × 57 IRS, z montiranim dalnogledom Zeiss. Puška je težka 3,1 kg, je v prvovrstnem stanju, izdelana po naročilu. — Slobodan Goranin, Jurija Gagarina 237/14, 11070 Novi Beograd.

Opravičilo

Papirnica Vevče je zaradi tehnične okvare dobavila tiskarni papir za 2. številko letošnjega Lovca šele zadnji dan aprila. Zato je bil majski Lovec natisnjen in razposlan z zamudo. Prosimo, da bi navedeno vzeli z razumevanjem na znanje.

Uredništvo

LOVSKE POTREBŠČINE

Orožje:

lovsko orožje,
športno orožje,
malokalibrske puške,
zračne puške in pištole,
puške prednjače,
(vse v prosti prodaji)

Municija:

RWS, Sellier & Bellot,
Remington, Sako, Norma,
Hirtenberg (vse ABC na zalogi),
šibreni naboji od 2 šilinga navzgor,
najboljša trap municija

Optika:

dvogledi Habicht
strelni dalnogledi Habicht
strelni dalnogledi Kahles-Helia
poceni japonski strelni dalnogledi
in dvogledi

Lovska oblačila:

obleke iz lodna za lov,
lovske pletenine,
lovske srajce,
lovska obutev,
ves pribor

Pod določenimi pogoji je pri eksportu možen 18% popust (vračilo posebnega davka).

Gerhard Salberger

Lavamünd - Labot 21
Avstrija

LOVCI!

»Novoteks« je za vas izdelal kvalitetno blago za lovske obleke, ki ga lahko kupite v prodajalnah Novoteksa: v Bršljinu pri Novem mestu, v Novem mestu na Glavnem trgu in v Metliki.

Želimo vam ugoden nakup!

Novoteks

JUNIJ

ROŽNIK

Vsak lovec mora vedeti

Lovci se moramo prizadevati za čim boljše odnose s kmetovalci. Ne moremo jim šteti v zlo, če ob košnji in žetvi nevede ali nehote uničijo kako divjad oziroma njeno gnezdo. So pa tudi primeri, ko nekateri namenoma povzročijo škodo na divjadi (uničevanje jajc, odnašanje mladičev). To je prekršek in je storilca možno kaznovati po 28. členu zakona o lovstvu. Upravitelj lovišča (LD ipd.) pa lahko tudi zahteva denarno odškodnino po Odločbi o odškodninskem ceniku za povračilo škode na divjadi (Ur. list SRS, št. 5, od 14. 2. 1973, in Lovec, št. 1 — april 1973). Po tem ceniku je odškodnina npr. za srnjega mladiča 3000 din, za zajca ali zajčka 600 din, za eno fazanje jajce 200 din!

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LIX. letnik

št. 3

junij-rožnik 1976

Foto Ivan Mikec: Po uspelem lovu na ruševca na Dednem polju v triglavskem pogorju, ko je planina v mladem pomladnem zelenju in v poslavljaljoči se belini snega nudila tole sliko aparatovemu očesu... Tudi letos v začetku junija, v zadnjih dneh lova na malega petelina, se po naših gorah sem in tja še beli sneg. Saj so ga v maju »ledení možje« vrgli še dobršen zalogaj po vršacih in pobočjih, da je krivorepemu vitezu za nekaj dni »zamrznil« kljun. Toda sedaj zopet piha in gruli ter pleše svoj svatovski ples. Pa ne bo več dolgo. Kokoške bodo začele valiti in konec bo ljubezni in plesa in petja... »Od vsega nelovcem nedopovedljivo lepega, kar more nuditi lov v gorah, je pač najčudovitejši lov na ruševca,« začenja opis lova na svojega Poslednjega v tej številki profesor France Avčin.

Vsebina:

Smernice, stališča in sklepi skupščine Lovske zveze Slovenije	66	
Veljo Varičak	Mednarodna lovška razstava v Vidmu	70
Tone Svetina	Skupnost organizacij združenega dela za varstvo, gojitev divjadi, lov in ribolov	74
Slavko Kovač	Srnjad in pregledi trofej	79
Drago Klobučar	Divjad je družbena lastnina!	82
Francè Avčin	Poslednji	83
Drago Predan	Ko rušje zažari, pesem	84
Lovski oprtnik:	Kako zrejamo osirotelo srnjad – Fr. Cvenkel	86
	Še o pribah – T. Oseli	87
	Preparator svetuje – Fr. Kumer	88
Mladi pišejo		88
Jubilanti		89
Lovska organizacija:	Naš lovski kraj – I. Grögl	90
	Konjiški lovci – I. Skok	90
	Uspela razstava slovenjgraškega območja v Doliču – R. Kozjak	91
	LD Banja loka – 30 let – D. Piršič	92
V spomin		93
Lovska kinologija		94
Šaljive:	Vneti kinologi – S. M.	96

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik France Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu LOVCA, Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon (061) 21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovske zveze Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 155 din. Za druge naročnike je letna naročnina 120 din, za inozemstvo 140 din. Posamezna številka 10 din. – Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 14 din, od 15 do 25 besed 17 din, od 25 do 35 besed 22 din, od 35 do 45 besed 30 din; za vse druge dvojnica cenc. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani. – Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72, oproščeno prometnega davka. – Ta številka je izšla v 17 800 izvodih.

Smernice, stališča in sklepi skupščine Lovske zveze Slovenije

Nova Gorica, 11. aprila 1976

I.

Lovska organizacija je vključena v prizadevanja za socialistično samoupravno vsebino družbenega razvoja. Taka usmeritev je odraz spoznanja, da je prav socialistična družbena ureditev omogočila občanom enakopravno sodelovanje pri upravljanju lovišč. Samoupravna družbena ureditev omogoča, da lovci – člani lovskih organizacij samostojno in ob sočasnem usklajevanju interesov z družbenopolitičnimi skupnostmi in drugimi dejavniki upravljamo lovišča in gospodarimo z divjadjo.

Sprejem ustave za slovenske lovce ni bil le pomemben korak naprej v samoupravnem razvoju naše družbe, temveč tudi izhodišče za naše povečano prizadevanje v krepitvi lovske organizacije na ustavnih načelih. Zato pred slovensko lovsko organizacijo, če naj ohrani svoje mesto v toku naprednih razvojnih prizadevanj naše družbe, stoje pomembne družbene naloge.

Lovska organizacija se mora še odločneje kot doslej vključiti v družbena dogajanja povsod tam, kjer to zahteva naša temeljna dejavnost – varstvo in gojitev divjadi. Pa tudi tam, kjer je kot organizacija socialistično in samoupravno usmerjenih članov dolžna ali sposobna dati svoj prispevek splošnemu družbenemu razvoju. To pomeni, da so se naše temeljne organizacije dolžne povezati in biti aktivne v vseh prizadevanjih in akcijah krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij. Prek lastnega povezovanja v širših okvirih – zveze lovskih družin, Lovska zveza Slovenije – pa se je lovstvo s svojimi organizacijami dolžno vključiti v družbena dogajanja v občinah in republiki, kar omogoča delegatski sistem. Izredno pomembna naloga lovskih organizacij in njihovih članov je aktivno sodelovati pri nalogah splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

V zavesti lovcev, ki na načelih samoupravljanja in združevanja prostovoljnega dela že desetletja upravljajo lovišča, je globoko zasidrana samoupravna miselnost. Na samoupravni osnovi so zrasli naši uspehi, tako v lovskogojitvenem kakor gospodarskem pogledu. Z lastno samoupravno prakso smo dokazali, da je prav samoupravni način urejanja zadev v lovstvu najučinkovitejši.

Gre za to, da se dokončno odpravijo še zadnji pojavi skupinsko-lastniške miselnosti in zaprtosti v lastne vrste. To bo med drugim možno tudi z doslednim upoštevanjem delegatskega načela v lovski organizaciji, kar mora priti do izraza na vseh ravneh in področjih njenega delovanja. Naperi za uveljavljanje novega delegatskega načina delovanja morajo biti nenehni v vseh lovskih organizacijah.

Izoblikovali so se že čvrsti temelji medsebojne povezanosti lovstva, ki se med drugim izraža tudi v različnih oblikah vzajemne solidarnosti. Obdobje, v katerega naša organizacija stopa, omogoča krepitev skupnih akcij in medsebojno sodelovanje v vseh vprašanjih, pomembnih za nadaljnji napredek lovstva v naši republiki.

Uspehi, ki jih je dosegla lovska organizacija, so nedvomno tudi rezultat prostovoljnega dela lovcev. Zato moramo še nadalje razvijati prostovoljno delo, ker le to prispeva k boljšemu upravljanju lovišč, hkrati pa tudi k pristnejši medsebojni povezanosti lovcev.

Slovenska lovska organizacija mora tudi v bodoče dajati svoj ustvarjalni prispevek samoupravnemu dogovarjanju in skupnim akcijam v lovstvu Jugoslavije. Zato si moramo prizadevati za našo stalno iniciativnost in aktivnost v okviru Lovske zveze Jugoslavije, kjer moramo biti pobudnik za samoupravno usklajevanje zadev in akcij, pomembnih za lovstvo v vsej državi.

II.

Ob ocenjevanju delovanja slovenskih lovskih organizacij v zadnjih 30 letih ugotavljamo, da je lovstvo v tem času napravilo velik korak naprej, še zlasti pri varstvu in gojitvi divjadi. Seveda je ta razvoj odločilno povezan s celotnim družbenim napredkom na eni, in organizacijsko-strokovnimi pogoji, ki jih je družbeni razvoj ustvaril tudi za delovanje lovstva, na drugi strani. V teh pogojih se je v povojnem obdobju razvila čvrsto povezana in enotna organizacija, za katero menimo, da je eden najpomembnejših dejavnikov za uspešen razvoj v bodoče.

Doseženi uspehi in priznanje mesta in vloge našega lovstva potrjujejo pravilnost gledanja, da strokovno usposobljenost lovcev postavljamo, zlasti v zadnjem času, kot imperativ. Tudi lovci se dobro zavedamo, da je možno z razvojem strokovno-raziskovalnega dela slediti svetovnemu napredku. Vnašanje znanstvenih dognanj prirodoslovnih znanosti v lovsko prakso vse bolj prodira v našo zavest in postaja temelj lovstva kot samostojne stroke.

Delovanje, ki ne upošteva, da so vsi deli narave sestavni členi v isti kompleks združenih, z zakonitostmi življenja narave določenih in med seboj soodvisnih biosistemov, ne more biti uspešno.

Vsi porabniki istega prostora (gozdarstvo, kmetijstvo, lovstvo) morajo pojmovati življenje v naravi kot ekološko nedeljivo celoto. Ekološko izhodišče je nujno tudi v sodobnem lovstvu. Divjad moramo začeti čimprej obravnavati kot del biosistemskih celot (populacije), življenjske združbe in ekosistema. Prvi pomemben korak k temu cilju je oblikovanje naravno zaokroženih lovskogojitvenih območij.

Uvajanje spoznanj prirodoslovnih ved v prakso tudi obravnavanje divjadi postavlja na nova izhodišča. Ker sta divjad in njeno življenjsko okolje neločljiva celota, je prvi

pogoj za ohranitev divjadi ohranitev njenega življenjskega okolja. Vanj je divjad vsake vrste vključena v obliki organizirane skupnosti, imenovane populacija. Te skupnosti v naravi ni moč deliti na staleže posameznih lovišč, ampak jo v vsem obravnavati kot celoto na vsem njenem naravnem življenjskem prostoru.

V svetu in pri nas se pojavljajo določena vprašanja, kako torej obravnavati divjad in okolje. Pri tem se pojavljajo nekatera nepotrebna ekstremna stališča. Skupščina LZS se ob tem zavzema za tako usmeritev, ki bo zagotavljala postopno uvajanje novih ekoloških spoznanj v neposredno gojitveno delo, pri tem pa je vsekakor treba upoštevati tudi vse dosedanje izkušnje. Za uresničitev tega morajo lovske organizacije v vsebino svojega dela vnesti nekaj temeljnih sprememb:

1. Odnos do divjadi mora postati odnos do celovite narave in so zato nujne temeljite spremembe dela. V prvi vrsti se je treba prizadevati za ohranitev narave in naravnega ekosistema. Lovske organizacije morajo pri pripravi in izvajanju lovskogospodarskih načrtov izhajati iz dejstva, da je življenjski prostor divjadi hkrati življenjski prostor kmetijstva in gozdarstva. Zato se bomo z dogovarjanjem z zainteresiranimi kmetijskimi in gozdarskimi dejavniki zavzemali za vključevanje svoje dejavnosti v srednjeročni plan in s tem za usklajeno gospodarjenje in uporabo naravnega prostora.

2. Namesto največkrat subjektivnega ugotavljanja številčnosti divjadi bo potrebno mnogo več naporov usmeriti v opazovanje divjadi v okolju. Sem sodi neposredno zbiranje podatkov in ugotovitev o starostni strukturi, telesni teži, prirastku, arealu, trofejah, boleznih in drugih vzrokih pogina, dalje o spolnem razmerju, izko-

Junij je tu, čas košnje. Veliko divjadi, zlasti mlade, dohiti smrt pod kosami, zlasti pod klinami kosilnic. — Ta neboljena, nekaj dni stara srnica se je dvignila tik pred koso in odskočila pred rezilom. Potem jo je mati srna pivkajoč poklicala k sebi v bližnje grmovje. — Imela je srečo. Premnogim pa kline odrežejo glavo, nožice. Zato, lovci-kmetovalci, ob košnji pozor na gnezda in mladiče divjadi! Pogovoriti se je treba tudi s kmetovalci-nelovci. Marsikak kmet ima prav tako rad divjad kakor lovec, le svetovati mu je treba. Dobra beseda pa dobro mesto najde. S sodelovanjem lovcev in kmetovalcev je prizaneseno marsikateri mladi, še neboljeni divjadi.

Foto T. Petrovič, LD Zavrč

riščanju okolja oz. o stopnji gozdnih in poljskih škod. Take ugotovitve bodo temeljnega pomena za gospodarjenje zlasti v lovskogojitvenem območju.

3. Divjad vsake vrste je enakovreden in nepogrešljiv sestavni del naravnega okolja (biosistema). Ni torej divjadi plemenitih in neple-

menitih vrst, niti divjadi koristnih in škodljivih vrst, zato tudi ne divjadi nezaščitene vrst. Odnos do divjadi vseh vrst mora biti v načelu enak.

4. Lovske organizacije se morajo odločno vključevati v akcije za ohranitev in ponovno vzpostavitev čim naravnejših gozdov, polj in

Približno deset dni po rojstvu že odtrga kako sočno zelišče

Foto. I. Jelenc

voda, se boriti proti nesmotrni urbanizaciji, neodgovorni kemizaciji narave in vsem drugim oblikam zastrupljanja okolja. Zaživeti mora spoznanje, da gojiti divjad pomeni tudi izboljševati njeno naravno okolje, kar lovskim organizacijam nalaga dolžnost načrtovati in izvajati biotehnična dela. Vse oblike krmljenja je potrebno približati naravnemu prehranjevanju divjadi in odločno zavračati krmljenje z umetnimi močnimi krmili. Naseljevanje divjadi novih vrst mora biti vsestransko in strokovno utemeljeno.

5. Lovskogojitvena območja so

eden izmed temeljnih pogojev za uspešno uresničevanje teh nalog. Vsebina dela znotraj območij, v katerih morajo biti lovske organizacije subjekt in nosilec dogovarjanja, bo hkrati pomenila tudi konkretizacijo nalog sorodnih dejavnosti – zlasti gozdarstva in kmetijstva ter učinkovitejše uresničevanje širših interesov pri varstvu divjadi in narave sploh.

Uresničevanje sprejetih smernic, stališč in sklepov lovskih organizacij je pravica in dolžnost vseh lovcev. Lovske organizacije morajo zaostri odgovornost in disciplino

vseh članov. Proti članom, ki ne izpolnjujejo sprejetih stališč in sklepov in s svojim obnašanjem škodujejo ugledu lovske organizacije, je treba ukrepati, tudi z izključitvijo. Ustrezno je treba ukrepati tudi proti lovskim organizacijam, ki ne uresničujejo sprejetih dogovorov.

III.

Lovska organizacija je že doslej posvečala posebno pozornost vzgoji in izobraževanju, izhajajoč iz ugotovitev, da je izobraževanje ena izmed osnovnih potreb človekovega razvoja, in iz spoznanja, da z izobraževanjem in vzgojo slovenskega lovca lahko dosežemo velik nadaljnji napredek v vseh dejavnostih lovstva.

V preteklem obdobju smo uspešno izvajali ter izpopolnili nekaj že ustaljenih oblik vzgoje in izobraževanja:

Sodelovali smo pri razvijanju kulturnih tradicij našega naroda (zborovsko petje, leposlovna lovska literatura, razstave fotografij Diane), ohranjali smo lovske šege in navade ter krepili družbenopolitično zavest naših članov (pohod po poteh partizanske Ljubljane, priprave za organizirano vključitev v splošno ljudsko obrambo itd.).

Izvajali smo vse ustaljene oblike organiziranega dopolnilnega izobraževanja (priprave za lovski izpit, strokovno izpopolnjevanje lovcev s predavanji, posvetovanji, seminarji, tečaji za lovske čuvaje) ter sprejeli temeljno vsebinsko zasnovo našega glasila Lovec in program Zlatorogove knjižnice.

Pridobitev v tem obdobju je ustanovitev in uspešno delovanje dopisne šole za lovske tehnike, otvoritev lovskega muzeja, ki predstavlja temeljno kulturno in strokovno vez naše lovske sedanosti z lovsko preteklostjo, ter ustanovitev in delovanje Fotokino kluba

Pred letom mu je kosilnica odrezala nogo

Foto J. Ivanjšič

Diane, ki uspešno razvija posebno zvrst lovske dejavnosti tudi ob sodelovanju občanov nelovcev.

Lovska organizacija in lovska stroka doživljata hitre, stalne spremembe. Zato se potrebe po organiziranem dopolnilnem izobraževanju vse bolj večajo. Lovska organizacija mora posvetiti razvoju vsebine in oblik izobraževanja posebno pozornost, jih izboljševati in prilagajati novim metodam.

Položaj lovstva, njegova vloga, pomen in naloge se morajo odražati v sistemu vzgoje in izobraževanja. Naloge, ki jih bo pred lovsko organizacijo postavil zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi, bodo kategorično zahtevale strokovno izobraževanje vsega članstva. Izobraževanje mora lovce usposobiti tudi za učinkovitejše dogovarjanje z zastopniki vseh zainteresiranih dejavnikov, kakor tudi za sodelovanje pri družbenem planiranju sploh. Pomembno mesto v vzgojno-izobraževalnem procesu morata dobiti družbena samozaščita in splošna ljudska obramba. V skladu s programsko usmeritvijo ustaljenih oblik vzgoje in izobraževanja mora naše dopolnilno občasno izobraževanje prevzeti nekatere elemente stalnega izobraževanja ter se organizirano vključiti v sistemske, družbeno verficirane oblike izobraževanja. Pri sprejemanju vzgojno-izobraževalnih programov moramo tudi prisluhniti zahtevam posameznih organizacij in lovcev sploh.

Proces vzgoje in izobraževanja moramo posodobiti, skladno z razvojem znanosti in družbenih opredelitev. V večji meri se moramo posluževati vseh sredstev javnega obveščanja, ki so za informiranost in vzgojo najširše javnosti izredno velikega pomena. S tem lahko odpravimo ali vsaj popravimo večkrat nepravilna pojmovanja o pomenu in vlogi lovstva oz. lovske organizacije. Posebno pozornost je treba posvetiti uspo-

sabljanju strokovnih kadrov v povezavi z univerzo in raziskovalnimi ustanovami ter pri tem razviti najprimernejše oblike sodelovanja. V vzgojno-izobraževalni proces je treba vključiti tudi slovenski lovski muzej kot pomembno sredstvo za nazornejši pouk, bodisi pri pripravah na lovske izpite, pri seminarjih, tečajih ali ekskurzijah.

Da bi lovski muzej lahko služil takemu namenu, ga je treba stalno dopolnjevati. Lovska organizacija mora usmerjati pa tudi materialno podpirati urejanje lovskega muzeja.

Zagotoviti moramo pogoje za razvoj naravoslovne fotografije. Zato bomo programski zasnovi FK Diana posvetili primerno pozornost in elemente tega programa vključili v naše oblike vzgoje in izobraževanja.

Temeljno vsebinsko zasnovo Lovca in program Zlatorogove knjižnice moramo uresničevati tako, da bomo objavili čimveč zanimivih prispevkov in novih rezultatov raziskovanj. Povečati moramo število strokovnih sodelavcev in razširiti krog bralcev naše pisane besede. Lovske organizacije, ki še niso sprejele sklepa o obveznem članstvu v Zlatorogovi knjižnici, naj o tem ponovno razpravljajo, ter se zavzemajo za to, da bodo vsi lovci tudi naročniki Zlatorogove knjižnice.

Podpreti moramo razvoj amaterskih kulturnih dejavnosti v naših organizacijah (zborovsko petje, lovski običaji, dramatika, uporaba lovske rogove itd.).

Pospešiti moramo proces samoupravnega dogovarjanja o vzgoji in izobraževanju ter se zavzeti za uresničitev sprejetih dogovorov.

Nosilci izobraževanja morajo postati temeljne lovske organizacije: lovske družine in lovske organizacije združenega dela. Vsako leto morajo sprejeti enoletni program izobraževanja. Skupščina LZS pa mora vsako leto sprejeti minimalni program izobraževanja za okvir-

Kmalu ne bo več sama prihajala na senožet
Foto I. Napotnik

no usmeritev pri sestavljanju programov lovske organizacije. V program, ki ga sprejme skupščina, morajo biti vključene vse oblike dopolnilnega izobraževanja, ki ga bo organizirala Lovska zveza Slovenije.

IV.

Lovska zveza Slovenije poudarja veliko zainteresiranost lovske organizacije za razvoj lovske kinologije. V ta namen je treba v vseh lovske organizacije pomen šolanega lovskega psa obravnavati kot sestavni del nalog in ukrepov pri upravljanju lovišč. Uresničevanje tega smotra mora biti zagotovljeno z aktivnostjo in ustrezno organiziranostjo Kinološke zveze Slovenije.

Skupščina LZS ugotavlja, da druž-

beno neupravičena pristopnina ob sprejemanju v lovske družine ni združljiva z načelom, da imajo vsi moralno in politično neoporečni občani pravico postati člani lovske organizacije.

Skupščina je soglasno potrdila in sprejela predlog pravil Lovske zveze Slovenije.

Disciplinski postopek v lovskih družinah je povsod uveljaviti kot dvostopenjski tako, da pritožbe zoper disciplinsko razsodišče lovske družine obravnava in rešuje razsodišče pristojne zveze lovskih družin.

Izvršni odbor Lovske zveze Slovenije naj za zasedanja skupščine

LZS pripravi ustrezne predloge glede naslednjih vprašanj:

– stanje in možnosti povečanja števila poklicnih delavcev v gojivno-čuvajski službi;

– izboljšanje oskrbe tržišča z lovskimi naboji in izboljšanje puškarstva v Sloveniji;

– enotno nastopanje lovskih organizacij pri prodaji uplenjene divjadi;

– LZ Jugoslavije naj ponovno prouči možnost izdajanja letnega zbornika z izborom strokovnih del s področja vse Jugoslavije.

Predsednik: Lojze Briški, l. r.

Mednarodna lovska razstava v Vidmu

Veljko Varičak

Spodbudo za lovsko razstavo v Vidmu je dal Krožek furlanskih športnih lovcev v Vidmu oziroma njegov agilni in neutrudni tajnik Primo Buttolo. Želja naših sosedov iz Italije je bila, da razstava prikaže organiziranost lovcev treh

sosodnjih dežel: Furlanije – Julijske krajine, avstrijske Koroške in SR Slovenije. Razen tega naj bi lovci Furlanije – Julijske krajine prikazali tudi gospodarjenje s srnjadjo, Korošci z jelenjadjo, Lovska zveza Slovenije pa z gamsi.

Volč – svetovni prvak, uplenitelj Jože Klavora

Zap. št.	Elementi merjenja in ocenitve	Mera v cm	Dolžina × širina krzna v cm ²	Določeni odstotek	Ugotovljeno število točk
1	2	3	4	5	6
1.	Dolžina krzna	162	12 312	1 %	123,12
	Širina krzna	76		od štev. iz stolpca 4	
	Pribitek za lepoto krzna:				
2.	Za dolžino dlake	do 10 %		9 %	11,08
	Za pravilno rast dlake	do 10 %		8 %	9,85
	od števila točk, ugotovljenih pod zap. št. 1 stolpca 6				
	Za širino ovratnika	do 5 %		5 %	6,16
Ocena krzna – skupaj:					150,21

Taka zamisel razstave naj bi pripomogla k temu, da bi se obiskovalci in predstavniki oblasti sosednje Italije seznanili s prednostmi organiziranega lovstva, kakor je na avstrijskem Koroškem in v SR Sloveniji, ter spoznali sodobni način gospodarjenja s srnjadjo, jelenjadjo in z gamsi.

Lovska zveza Slovenije je ta koncept načelno sprejela. Vendar je vztrajala, da se v razstavo vključi tudi ocenjevanje lovskih trofejev ter da se dobi pokroviteljstvo Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (C. I. C.), da bi bile tako ocene trofejev mednarodno verificirane. Prireditelj razstave, Krožek furlanskih športnih lovcev (Circolo friulano cacciatori sportivi), je to našo zahtevo sprejel s tem, da bodo prišle v poštev za razstavo le trofeje, ki še niso bile ocenjene na mednarodni razstavi. Vse te bodo ocenjene, objavljene v uradnem katalogu, in vse, ki dosegajo predpisane pogoje, tudi nagrajene z medaljami. Razstavljenih pa bo le toliko trofejev, kolikor dopušča omejen prostor razstavišča v Vidmu.

Ko je še Mednarodni svet za lov in ohranitev divjadi (C. I. C.) sprejel pokroviteljstvo, je izvršni odbor Lovske zveze Slovenije dokončno sklenil, da se razstave udeležimo. Imenoval je pripravljalni odbor, sestavljen iz predstavnikov LZS, Zveze lovskih družin Gorica in slovenskega lovskega muzeja – TMS. V ta odbor je bil vključen tudi ing. arh. Sandi Škerlavaj, član LD Laze, ki je oblikovno zasnoval slovenski del razstave.

Mednarodna lovska razstava v Vidmu v Italiji je bila od 2. do 11. aprila 1976, v novem razstavišču (Palamostre di Udine).

Prvi je bil italijanski oddelek, ki je v oblikovno moderni postavitvi skromno prikazal gojitev srnjadi in zbirko trofejev z območja Furlanije – Julijske krajine. Tu naj opozorim na nekaj prav močnih gamsjih rogljev, med njimi na rog-

lje s 115,63 točke, ki so bili prvake razstave.

Iz italijanskega oddelka je obiskovalec prišel v oddelek, kjer je razstavljal lovsko organizacija avstrijske Koroške. V klasično zasnovanem oddelku, bogato opremljenem v lesu, so prikazali sodobne načine gospodarjenja z jelenjadjo. Zanimiv je bil zemljevid, ki je prikazoval širjenje jelenjadi na Koroškem, skupno uspešno gospodarjenje s to divjadjo avstrijskih in slovenskih lovcev v Karavankah na obeh straneh državne meje. Zanimivo in poučno je bilo tudi rogovje močnega jelena z večletno zbirko njegovega odpadlega rogovja. Prikazali so tudi več močnih trofej, med njimi zlasti srnjakovo rogovje s 143,38 točke, ki je bilo prvak razstave. Dalje rogovje jelena, uplenjenega pri Železni Kapli in ocenjenega z 210,75 točke. Za oči je bilo privlačno tudi razstavljeno boroveljsko lovsko orožje, različna lovška oprema, srebrn in zlat lovski nakit, zbirka koroških lovskih priznanj in odlikovanj ter dokaj strokovne lovske literature, katere pa je bilo precej tudi nemške.

Iz avstrijskega dela razstave smo prišli v naš, slovenski oddelek. Razstava je bila postavljena oblikovno podobno kakor v slovenskem lovskem muzeju v Bistri. Na belih panojih, ki pa žal niso bili narejeni tako, kot je bilo zasnovano v naših načrtih – ker se pač izvajalec in organizator razstave ni držal dogovora in danih obljub – smo takoj na začetku ob grbu SR Slovenije in tradicionalnem znaku SLD prikazali zemljevid slovenskih lovišč. Zraven je bila shema in opis dejavnosti slovenske lovske organizacije, naporov za izobraževanje lovcev, gospodarjenja z divjadjo in zaščite prosto živečih živali in varstva narave, v kar se slovensko lovstvo vse bolj vključuje. Temu so sledili podatki o številčnosti in odstrelu divjadi

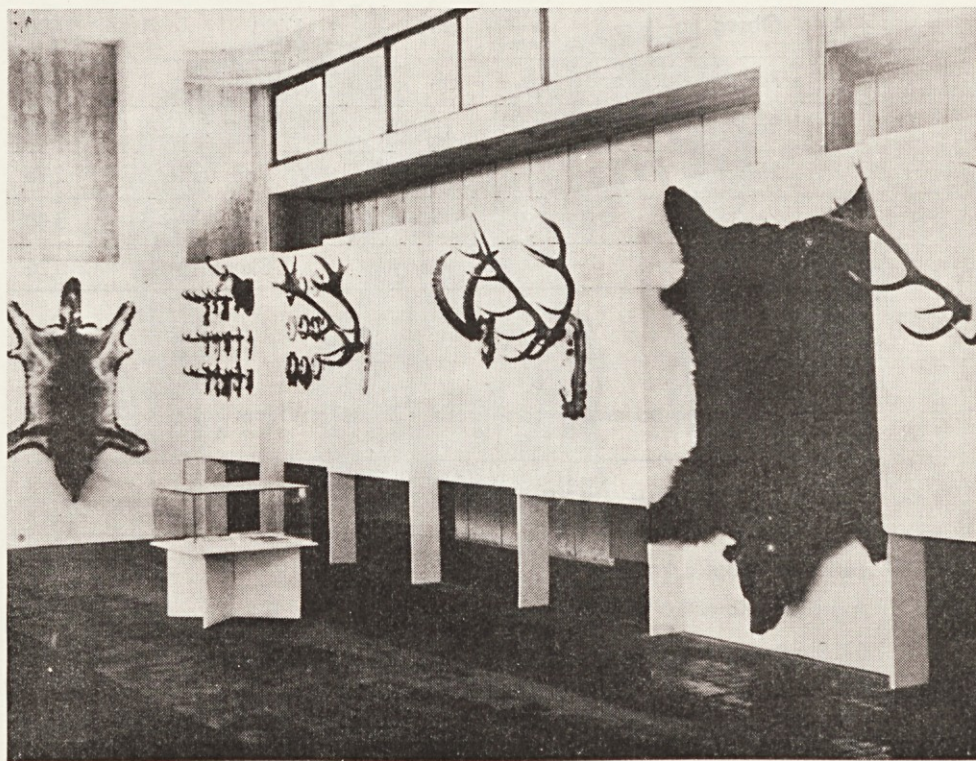
Vhod na razstavišče v Vidmu, kjer je bila Mednarodna razstava lova in varstva narave
Foto Fr. Cvenkel

posameznih pomembnejših vrst in o naseljevanju divjadi novih vrst, vse bogato ponazorjeno s fotografijami, grafikoni in zemljevidi. Potem je bilo prikazano: biologija gamsa in gospodarjenje z njim, starostni razvoj roglov gamsje kože (od 1. do 20. leta) in kozla

(od 1. do 16. leta), ocenjevanje gamsjih roglov, vezava gamsovega čopa in razne gamsje bolezni. Na koncu pa je bila zbirka najmočnejših gamsjih roglov iz SR Slovenije, vsi z več kot 115 točkami ter med njimi tudi rogli – slovenskega gamsa prvaka s 121,50

Del slovenskega razstavnega prostora

Foto ing. S. Škerlavaj

Kozorog – prvak Slovenije in Jugoslavije, uplenitelj Josip Broz Tito

Zap. št.	Elementi merjenja in ocenitve	Merska enota	Mera	Srednja mera	Konstanta	Ugotovljeno število točk
1.	Dolžina levega roga Dolžina desnega roga	cm	87,3 93,7	90,5	1	90,50
2.	Obseg levega roga Obseg desnega roga	cm	24,4		1	24,40
			24,7		1	24,70
3.	Razkrečenost rogov	cm	111		0,5	55,50
4.	Barva				0-3 točke	2,00
5.	Obročavost				0-3 točke	1,00
6.	Ukrivljenost rogov				0-3 točke	2,00
Ocena rogov – skupaj						200,10

Medalja za trofeje,

Muflon – slovenski prvak, uplenitelj Jože Pavšič

Zap. št.	Elementi merjenja in ocenitve	Merska enota	Mera	Srednja mera	Konstanta oziroma možno število točk	Število točk
1.	Dolžina roga levega desnega	cm	91,0 85,5	88,25	1	88,25
2.	Obseg na $\frac{1}{3}$ levega desnega	cm	21,8 21,3	21,55	1	21,55
3.	Obseg na $\frac{2}{3}$ levega desnega	cm	25,0 20,3	22,65	1	22,65
4.	Obseg na $\frac{3}{3}$ levega desnega	cm	16,7 17,3	17,00	1	17,00
5.	Razkrečenost rogov	cm	56,0		1	56,00
6.	Barva			od 0 do 3		2,00
7.	Žlebavost			od 0 do 3		2,75
8.	Zavitost			od 0 do 5		5,00
Skupaj:						215,20

Nagrajene trofeje na mednarodni lovski razstavi v Vidmu

Dežele	Medalje			
	zlata	srebrna	bronasta	skupaj
Furlanija-Julijska krajina	1	11	42	54
Avstrijska Koroška	7	22	41	70
SR Slovenija	38	96	229	363
Skupaj	46	129	312	487

točke. Vsi ti rogliji so bili razstavljeni izven javne konkurence (ker so bili že ocenjeni na raznih lovskih razstavah) kot prikaz uspehov gojitve in strokovnih posegov v populacijo gamsov na Slovenskem. Na nasprotni strani pa so bile razstavljene vrhunske trofeje, zbrane za to razstavo. Žal nam razpoložljivi prostor ni dovoljeval, da bi razstavili vse trofeje, zbrane in ocenjene na tej razstavi. Tako smo tu prikazali le dva kožuha medvedov, volkov kožuh, 4 rogovja jelenov, 15 rogovij srnjakov, 15 rogljev gamsov, 15 čekanov merjascev, dvoje rogov kozorogov in 4 rogove muflonov.

Med našimi trofejami bi zlasti opozoril na kožuh volka, ki ga je uplenil Rudi Kravanja pozimi leta 1976 v lovišču Jelen-Snežnik in je bil ocenjen s 150,21 točke. Ta volk je novi svetovni prvak. (Glej sliko na zadnji strani ovitka te številke!) Za 2,21 točke je močnejši od dosedanjega prvaka – volka, uplenjenega na Poljskem l. 1936.

Omembe vreden je tudi kožuh medveda, katerega je uplenil Rado Jemc leta 1975, tudi v lovišču Jelen-Snežnik, in je dobil oceno 411,14 točke. Ta medved je bil prvak razstave in po velikosti ter kakovosti drugi na svetu z mednarodno verificirano oceno.

Razstavili smo tudi trofeji, ki sta nova slovenska oziroma jugoslovanska prvaka. To so kapitalni rogovi kozoroga, ocenjeni z 200,10 točke. Kozoroga je uplenil predsednik Josip Broz Tito leta 1974 v lovišču Kozorog. Ti rogovi, novi slovenski in jugoslovanski prvak, so na svetovni listi kozorogov po vrstnem redu na sedmem mestu. Rogovi muflona, ki ga je uplenil leta 1974 Jože Pavšič v lovišču LD Most na Soči, so ocenjeni z 215,20

obe njeni strani

točke in so novi slovenski prvak. Končno moramo omeniti tudi rogovje jelena, ki ga je uplenil Anton Jakomin leta 1974 v lovišču LD Žabnik-Obrov (glej sliko na naslovni strani Lovca, št. 6 – september 1975). Rogovje je ocenjeno z 210,76 točke in je bilo tudi prvak razstave. Dalje rogovje srnjaka, ki ga je uplenil I. 1975 Janko Markuš v lovišču LD Trojane-Ožbolt in je ocenjeno s 141,23 točke.

Prvak razstave so bili tudi čekani merjasca, ki ga je uplenil Lado Švigelj leta 1974 v lovišču Medved-Kočevje. Čekani so bili ocenjeni s 128 točkami.

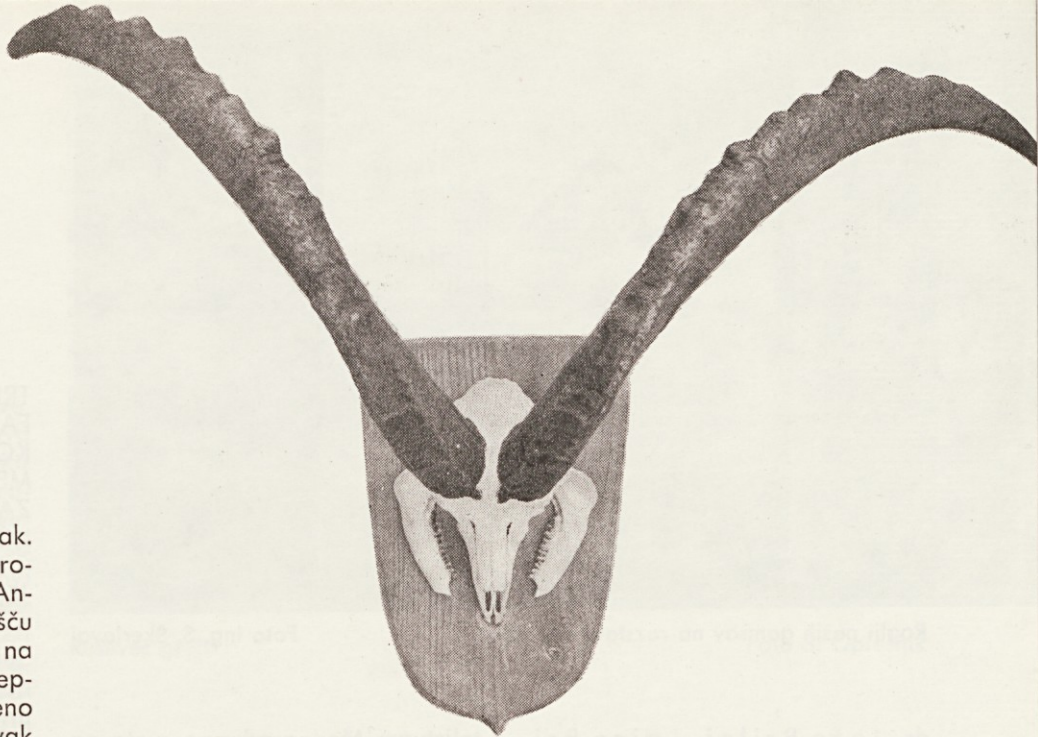
Na koncu našega dela razstave je v posebnem prostoru zbujala veliko zanimanje diorama, ki je prikazovala trop gamsov v naravnem okolju. Diorama je bila pripeljana iz lovskega muzeja v Bistri kot prispevek Tehniškega muzeja Slovenije tej razstavi.

V vitrinah so bila razstavljena slovenska lovška odlikovanja in priznanja, knjige Zlatorogove knjižnice in izvodi posameznih številk glasila Lovec.

Število ocenjenih in nagrajenih trofejev posameznih dežel udeleženk na tej razstavi je razvidno iz razpredelnice na strani 72. spodaj.

Iz razpredelnice se vidi, da je SR Slovenija dobila 82,6% zlatih, 74,4% srebrnih in 73,4% bronastih oz. 74,5% od celotnega števila medalj. Če upoštevamo še, da so bile te trofeje prvič razstavljene na mednarodni lovski razstavi, torej v glavnem trofeje, pridobljene v zadnjih nekaj letih, je to nesporen dokaz kakovosti naše divjadi. En nov svetovni prvak in dva nova slovenska prvaka pa sta to dejstvo samo še poudarila.

V posebnem oddelku so bile razstavljene lovske fotografije in umetniške slike. Iz SR Slovenije sta

Kozorogovi rogovi, prvak Slovenije in Jugoslavije. Kozoroga je uplenil tovariš Tito 4. 12. 1974 v lovišču Kozorog Foto I. Mikec

temu dala svoj prispevek tudi Fotokino klub Diana in Društvo slovenskih likovnih umetnikov.

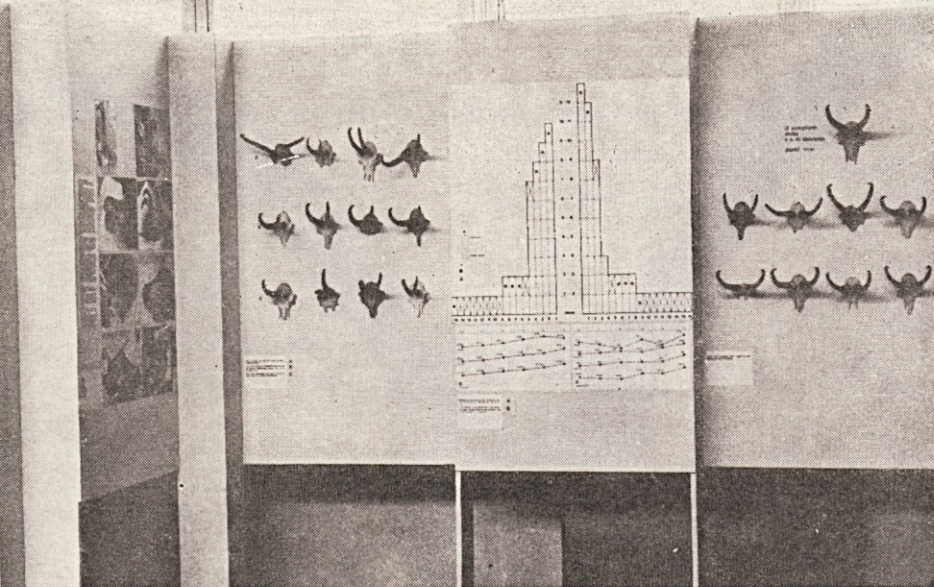
Obisk razstave je bil nadpoprečen. Na Slovenskem dnevu, 10. aprila, je bil v razstaviščni dvorani izveden tudi poseben kulturni program. Nastopila sta Koroški oktet in pevski zbor LD Dekani, prikazali pa so tudi dva naša fil-

ma. Te slovenske lovsko-kulturne manifestacije so se udeležili lovci iz Slovenije v velikem številu, ki so si seveda ogledali tudi razstavo. Na Slovenski dan so obiskali razstavo in prisostvovali kulturnemu programu tudi naši najvišji družbenopolitični predstavniki: Stane Dolanc, ing. Andrej Marinc, Miha Marinko,

Muflon – prvak Slovenije. Uplenil ga je Jože Pavšič leta 1974

Foto I. Mikec

Rogljí naših gamsov na razstavi v Vidmu

Foto ing. S. Škerlavaj

dr. Jože Brilej, Lojze Briški, Rado Pehaček, ing. Marko Bulc, Marjan Orožen in drugi.

Na začetku kulturnega programa je navzoče pozdravil zastopnik prireditelja Primo Buttolo v slovenskem jeziku, kar je bil prijeten in zelo simpatičen izraz gostitelja do gostov iz Slovenije. Ta lovskokulturna manifestacija je imela tudi velik političen pomen za sodelovanje med narodi. V Vidmu še ni bilo tako velike in kvalitetne slovenske kulturne manifestacije in tudi ne tako množičnega obiska iz Slovenije.

Splošna ugotovitev je, da so bili postavljeni cilji in namen razstave doseženi. Praksa je, da so na mednarodnih razstavah pod pokrovi-

teljstvom Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi napisi sicer v jeziku dežele gostiteljice. Vendar bi v bodoče kazalo, da bi bili napisi na takih razstavah v deželah, kjer žive narodne manjšine, tudi v jezikih le-teh, v tem primeru še v slovenščini in nemščini. Povsem smo se držali dogovorjenega didaktičnega koncepta razstave in dostojno prikazali prednosti slovenskega lovstva v naši samoupravni socialistični družbi, naša stremjenja in hotenja k boljšemu in sodobnemu gospodarjenju z divjadjo ter napore slovenskih lovcev za ohranitev divjadi in naravnega okolja sploh. Prikazali pa smo tudi veliko močnih trofej ter dosegli mednarodno priznane ocene za 363 naših novih trofej.

Skupnost organizacij združenega dela za varstvo, gojitev divjadi, lov in ribolov

Tone Svetina

V skladu z novo ustavo smo priča vsakovrstnih integracij združenega dela, ki v novih oblikah išče izpolnjeno organizacijo, večjo učinkovitost in uveljavljanje demokratičnih načel samoupravnega socializma.

To pot so ubrale tudi organizacije združenega dela oziroma slovenski zavodi, katerih poslovanje sta lovstvo in ribištvo.

Konec oktobra lani so se v Kamniku sestali predstavniki in delegati omenjenih organizacij. Na predlog iniciativnega odbora in razprav v delovnih skupnostih so samoupravni organi organizacij združenega dela, ki so s statuti teh organizacij pristojni za sprejemanje samoupravnih sporazumov, sprejeli samoupravni sporazum OZD za lovstvo in ribištvo:

TRIGLAV – Bled,
FAZAN – Beltinci,
KOZOROG – Kamnik,
MEDVED – Kočevje,
ZAVOD ZA RIBIŠTVO – Ljubljana,
KOMPAS, TOZD inozemski turizem – Petrovci,
JELEN – Snežnik.

Sporazum je bil poslan tudi Gozdnemu gospodarstvu Maribor – gojitvenemu lovišču POHORJE. Rado Cajnko je povedal, da bodo podpisali pristop k skupnosti takoj, ko bo pristojni samoupravni organ potrdil članstvo v skupnosti.

Temu zboru so prisostvovali tudi predstavniki Lovske zveze Slovenije, predsednik Lojze Briški, Tone Svetina, Blaž Krže; Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano SRS je zastopal Lojze Lakner, Kinološko zvezo Slovenije Polde Maček, Soško gozdno gospodarstvo Tolmin Ivan Božič, Skupščino občine Kamnik pa njen predsednik Franc Svetel. Navzoč je bil tudi Jože Kolar, tajnik SIS za gozdarstvo SRS.

Poročilo je podal predsednik iniciativnega odbora, direktor Zavoda za gojitev divjadi Triglav Ivan Fabjan.

V tem poročilu so prvič zbrani podatki o celotni problematiki OZD za varstvo, gojitev divjadi, lov in ribolov v Sloveniji, zato je prav, da ga skupaj s problematiko na kratko posredujemo vsem slovenskim lovcem.

Razvoj, stanje in cilji podpisnic sporazuma skupnosti

Uvodoma je bila razložena razvojna pot zavodov za gojitev divjadi in ribolov. Leta 1948 se je formirala Uprava gojitvenih lovišč LRS, z namenom, da se na določenih področjih z državno roko usmerja gojitev, lov in ribolov, prek proračunskih mehanizmov. Prehod na samoupravni sistem je

Rušavec gruli

Foto S. Oprešnik

zahteval seveda drugačne rešitve. Leta 1960 je bila ukinjena Uprava gojitvenih lovišč LRS, v začetku l. 1961 pa so bili ustanovljeni zavodi za gojitev divjadi oz. gojitvena lovišča v raznih oblikah, ki so se lahko aktivno vključili v novi družbeno-ekonomski sistem, z lovišči in divjadjo pa so pričeli gospodariti z doslednim upoštevanjem lovskogojitvenih načel. Danes nihče ne more oporekati doseženim velikim uspehom varstva in gojitve, najpomembnejše pa je: družba je bila razbremenjena obveznosti vzdrževanja teh zavodov. V teh letih so se tudi izoblikovale zrele samoupravne delovne skupnosti.

Omenjena reorganizacija pa je prinašala določene slabosti. Opazna je bila dezintegracija (drobljenje celote), ki se je izražala v usmeritvi k razreševanju predvsem lastnih notranjih problemov posamezne organizacije brez medsebojnega trdnjšega povezovanja. Lahko govorimo tudi o zaprtosti vase in neenotnih odnosih z drugimi lovskimi in gospodarskimi organizacijami. To je povzročalo različno poslovno politiko, neenoten odnos do lovskega turizma, različne cene lovskim uslugam, različno politiko delitve osebnega dohodka in dohodka sploh, tudi pravila čuvajske službe so bila neenotna, strokovni kadri neracionalno izkoriščeni, precej nesmotrno so se uporabljala tudi sredstva za znanstvenoraziskovalne namene.

Povezani so bili le prek sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo, ki je potrjeval letne gospodarske načrte, in prek LZS.

Omembe vredno je tudi, da se določila zakona o zavodih, ki so vsebovala zahtevo o sodelovanju predstavnikov javnosti pri upravljanju zavodov, niso izvajala.

Zavodi so postajali v samoupravnem smislu praktično delovne organizacije in novi ustavni sistem jih je privedel do nujnosti medse-

bojnega povezovanja in dogovarjanja. Leta 1971 so na osnovi družbenega dogovora sklenile samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov ter osnovale ustrezne organe. Šlo je za urejanje načel delitve dohodka in osebnega dohodka kot tudi za izvajanje splošne lovske politike. Leta 1973 je bil podpisan samoupravni sporazum o skupnosti delovnih organizacij za lov in ribolov, ki ni bil pravno formalno registriran zaradi nejasnih zakonskih določil. Konec leta 1974 je bil formiran nov samoupravni sporazum, ki je bil podlaga za ustanovitev sedanje skupnosti.

Obširno so bile predložene prednosti takšnega združevanja. Gre za enotne razvojne programe, za čuvanje favne in flore, ki je pod posebno družbeno zaščito, na podlagi trajnega in tesnega sodelovanja. Nadalje gre za združevanje sposobnosti in dela strokovnega kadra, specializacijo in delitev dela, skupno izobraževanje, financiranje znanstvenih raziskav itd. Z uskladenimi gospodarskimi načrti, združevanjem sredstev, s skupnim izvrševanjem določenih gospodarskih dejavnosti, kot je lovski turizem, z zagotavljanjem visoko kvalitetnih in zahtevnih lovov, s prodajo divjačine in z drugimi skupnimi posli se omogoča boljši poslovni uspeh. Gre za enotno usklajevanje interesov z drugimi panogami gospodarstva in za splošno družbeno korist.

Dogovor omogoča tudi uskladeno kadrovsko politiko in enotno poli-

tiko delitve osebnih dohodkov z zagotovili večje socialne varnosti zaposlenih.

Splošni podatki o članih skupnosti

Napredni ljubitelji narave so že v začetku tega stoletja zahtevali, da bi vsaj v nekaterih najredkeje obljudenih predelih naše domovine skušali ohraniti favno in floro bodočim rodovom čim bolj nespremenjeni.

Tako zasledimo že leta 1920, v spomenici o varstvu prirode in naravnih spomenikov Muzejskega društva v Ljubljani, predlog, da se ustanovijo varstveni parki. To je bila ideja o nacionalnih parkih, ki se je najbolj jasno izkristalizirala pri Triglavskem narodnem parku. Ustanovitev gojitvenih lovišč so narekovalle razmere, ki so nastale z gospodarskim razvojem in napredkom vseh gospodarskih panog. Vedno manj je neobljudenih predelov pa tudi mirnih, od človeškega hrupa odmaknjenih pasišč za divjad. Človeštvo se nezadržno množi. Uporaba agrotehničnih sredstev je vedno bolj množična in zaradi hitro naraščajoče civilizacije je vedno bolj ogrožen obstoj divjadi nekaterih vrst, drugim pa se vedno bolj slabšajo življenjski pogoji.

Nesporno je, da je v majhnih, razdrobljenih loviščih gojitev divjadi manj uspešna. Ob ustanavljanju gojitvenih lovišč v zaključene lovskogospodarske enote so bili upoštevani življenjski pogoji div-

Srečanje s kozorogom pod Stenarjem
v lovišču Triglav Foto Tinca Jazbar

jadi fistih vrst, zaradi katerih je bilo posamezno lovišče ustanovljeno.

Lovišča so: gorski – »Triglav« in »Kozorog«; hribska – »Medved«, »Jelen« in »Pohorje«; nižinski – »Fazan« in »Kompas«.

Naloge teh lovišč so:

1. Vzorna gojitev divjadi vseh avtohtonih vrst.
2. Ohranitev avtohtone divjadi zredčenih vrst, kot so medved, divja mačka, planinski orel, krokar in še nekatere.
3. Naselitev avtohtone divjadi izumrlih vrst.
4. Sodelovanje z znanstvenimi in strokovnimi institucijami, s ciljem strokovno gojiti divjad in uveljavljati najnovejše izsledke v lovstvu.
5. Zadostiti potrebam protokola po reprezentančnih lovih.

V prvih desetletjih je bil poudarek na ohranitvi divjadi in naselitvi izumrlih avtohtonih živalskih vrst. Ko pa se je divjad razmnožila in razširila tudi v sosednja lovišča

lovskih družin, je postala pomembnejša njena kvaliteta.

Zdajšnji cilj je gojiti telesno in trofejno čim močnejšo divjad in v največjem ustreznem številu. Pri tem ima vedno večjo vlogo varstvo narave kot celote, z vso njeno raznoliko favno. Zato ne razlikujemo več tako imenovane plemenite divjadi od tako imenovanih roparic. Na splošno je že prevladalo mnenje, da ima vsaka živalska vrsta pomembno vlogo, zlasti za ravnesje v naravi. S tega vidika je treba razumeti zaščito risa, volka in drugih mesojedih živali.

Navajamo nekaj podatkov o organizaciji slovenskih gojitvenih lovišč:

1. Zavod za gojitev divjadi TRIGLAV – Bled

Upravlja lovišče s površino 58 500 ha. Ustanovljen z odločbo št. 01-1021-11-60, od 30. 12. 1960. Izdala sta jo IS LRS in OLO Kranj, z veljavnostjo od 1. 1. 1961. Zavod je vpisan v register Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani, s sklepom Rgz 327/1, od 5. 6. 1966.

2. Zavod za gojitev divjadi Kozorog – Kamnik

Upravlja lovišče s površino 50 850 ha. Lovišče je bilo ustanovljeno z odločbo Predsedstva vlade LRS, št. 178/63, od 25. 4. 1949, nakar je bilo z odlokom št. 01-1021/10 IS LRS, od 30. 12. 1960, izročeno v upravljanje Zavodu. Meje lovišča so bile določene z ustanovitveno odločbo in dodatnim odlokom Gospodarskega sveta vlade LRS, št. 12/2-53, od 27. 1. 1953.

3. Gojitveno lovišče Medved (prej Rog) Kočevje

Lovišče s površino 43 000 ha. Ustanovljeno z odločbo Ministrstva za gozdarstvo in lesno industrijo,

št. 115/1-49, od 14. 4. 1949. Do 31. 12. 1960 je bilo organizacijsko v upravi GL LRS, dalje pa kot samostojen obrat Kmetijsko-gozdarskega podjetja Kočevje. Zdaj TOZD gojitveno lovišče MEDVED Združenega kmetijsko-gozdarskega podjetja Kočevje.

4. Gojitveno lovišče POHORJE

Lovišče s površino 32 650 ha. Osnovano ga je leta 1949 Predsedstvo vlade LRS. Leta 1961 ga je prevzelo Gozdno gospodarstvo Maribor in formiralo samostojen obrat za lov in ribolov.

5. Zavod za gojitev divjadi JELEN – Snežnik

Upravlja lovišče s površino 27 580 ha. Ustanovljen je bil z odločbo IS LRS, št. 01-1021/7-60, z dne 31. 12. 1960, soustanovitelj Okrajni ljudski odbor Ljubljana.

6. Gojitveno lovišče FAZAN Beltinci

Lovišče s površino 14 390 ha. Ustanovil ga je IS LRS z odločbo št. 01/1021/9-60, od 30. 12. 1960. Z navedenim dnem mu je bilo izročeno v upravljanje lovišče, ustanovljeno že z odločbo Ministrstva za gozdarstvo in lesno industrijo, št. 115/1-49, od 16. 4. 1949. Na podlagi sklepa delovne skupnosti Zavoda, od 19. 2. 1971, in soglasja IS SRS, št. 022-49/62, od 26. 5. 1971, se je spremenil status zavoda v organizacijo združenega dela kot Gojitveno lovišče FAZAN Beltinci.

7. Gojitveno lovišče KOMPAS Petrovci

Lovišče s površino 12 500 ha. Goj-lovišče je ustanovila Kmetijska zadru-ga Petrovci, 1. 4. 1964. Je poslovna enota »TOZD inozemski turizem« v sestavi organizacije združenega dela Kompas.

Kolektivi vseh navedenih lovišč upravljajo revirje s skupno povr-

šino 226 850 ha, to je 11,2 % celotne površine lovišč v Sloveniji. 88,8 % površin lovišč pa upravljajo lovske družine, ki jih je skupno 411 in so včlanjene v področne lovske zveze, te pa v Lovsko zvezo Slovenije.

Staleži, odstrel, naselitve

V naslednjem je navedenih nekaj primerjalnih podatkov o doseženih uspehih, predvsem o staležih, odstrelah, naselitvah, lovni napravah, prehrani divjadi, osebju in drugem.

TRIGLAV Bled

Divjad	Stalež 1950	Stalež 1975	Odstrel 1974
Jelenjad	—	50	4
Gamsi	600	2792	235
Srnjad	740	1428	174
Divji petelini	111	180	6
Ruševci	148	380	39

Naselitve

mufloni: 1961–1972 vloženih 60, stalež l. 1975 160
kozorogi: 1964–1973 vloženih 38, stalež l. 1975 120

svizci: 1961–1968 vloženih 125, stalež l. 1975 100

Glavna divjad so gams, srnjad, divji petelin in ruševac. Značilen je močan porast števila gamsov in srnjadi. V lovišču je odlično uspela naselitev kozorogov, nekoliko slabše muflonov, zasilno pa naselitev svizcev. Zaradi mlade kamnine ne najdejo dovolj primernih mest za kopanje rogov.

KOZOROG Kamnik

Divjad	Stalež 1961	Stalež 1975	Odstrel 1974
Jelenjad	271	123	98
Srnjad	900	1067	276
Gamsi	1490	1750	205
Divji petelini	47	82	12
Ruševci	78	131	25
Zajci	—	450	170
Fazani	—	700	3867
Jerebice	—	—	153

Naselitve

kozorogi: 1960–1972 vloženih 22, stalež l. 1975 95
mufloni: 1960–1972 vloženih 48, stalež l. 1975 190
svizci: vloženih 12, stalež 30

Karakteristična divjad je gams, dalje kozorog, jelenjad, srnjad, veliki petelin, ruševac, v nižinskem delu lovišča pa zajec, fazan in jerebica.

Nekaj let je jelenjad zaradi prevelikega staleža povzročala občutne škode v gozdu (lupljenje smrekovine), zato je zavod zelo povečal odstrel te divjadi.

Uspešno so bili naseljeni svizci in mufloni, število kozorogov pa z vlaganji povečano.

V nižinskem delu lovišča je fazanerija, ki vzredi letno znatno število fazanov in jerebic.

Gamsovka se je ozrla in ujela v fotoaparatuspretnega Franja Hladnika

MEDVED Kočevje

Divjad	Stalež 1951	Stalež 1975	Odstrel 1974
Jelenjad	72	798	311
Srnjad	1250	909	373
Medvedi	34	40	9
Divji prašiči	119	106	30
Divji petelini	35	11	—

Značilna divjad je medved, prašič, jelenjad, srnjad, divji petelin in volk. Lovišče ima izredno dobre pogoje za jelenjad. Tudi divji prašiči zelo dobro uspevajo, vendar jih v lovišču držijo v razmeroma majhnem številu, da so na poljskih kulturah manjše škode.

Lovišče je zgradilo kot komercialna obrata dve obori po 1000 ha za intenzivno zrejo prašičev, damjkov in muflonov.

V lovišču so poleg z zakonom popolnoma zaščitenih divjih živali skozi vse leto zaščiteni tudi: divji petelin, volk, ris, divja mačka, kuni in ujede. Leta 1973 je bilo na-

Drugi najmočnejši na lovski razstavi v Mariboru l. 1972, 202,02 točki in srebrna medalja. Uplnil ga je Karel Veber l. 1970 v lovišču Triglav Foto C. Pogačar

seljenih 6 risov (3 pari), uvoženih iz Češkoslovaške. Razmnožili so se na 15 do 20 glav.

POHORJE Maribor

Divjad	Stalež 1962	Stalež 1975	Odstrel 1974
Jelenjad	38	90	46
Srnjad	1100	792	184
Gamsi	456	606	59
Divji prašiči	—	83	19
Divji petelini	123	144	7
Ruševci	19	18	—

Naselitve

damjeki: 1961–1973 vloženih 64, stalež l. 1975 127

jelenjad: 1961–1962 vloženih 20

Osnovna divjad so srnjad, gamsi in divji petelini.

Lovišče ima 6 ribnikov s površino 10 ha. Letni odlov krapov je 4 do 5 ton.

JELEN Snežnik

Divjad	Stalež 1960	Stalež 1975	Odstrel 1974
Jelenjad	500	485	194
Srnjad	530	368	109
Gamsi	30	53	3
Medvedi	8	17	2
Divji petelini	32	19	3

Naselitve

gamsi: 1953–1955 vloženih 10.

Glavna divjad so jelenjad, srnjad, medved in divji petelin. V tem lovišču je bil leta 1972 uplenjen medved, ki je na mednarodni lovski razstavi v Torinu dobil 419,50 točke in postal svetovni prvak.

FAZAN Beltinci

Divjad	Stalež 1960	Stalež 1975	Odstrel 1974
Srnjad	126	190	55
Zajci	1330	1550	856
Fazani	2000	1520	4097
Jerebice	3400	1930	2835
Race	—	1780	1806

Zreja

fazani: 1962 – 7373, 1974 – 38 980
jerebice: 1967 – 1686, 1974 – 1120
race mlakarice: 1973 – 1000, 1974 4700

Značilna divjad so zajec, fazan, jerebica in tudi srnjad. Lovišče ima veliko umetno zrejo fazanov, jerebic in rac mlakaric. Z živo divjadjo iz tega lovišča se oskrbujejo tudi številne lovske družine.

KOMPAS Petrovci

Divjad	Stalež 1965	Stalež 1975	Odstrel 1974
Jelenjad	—	85	21
Srnjad	250	380	116
Zajci	500	900	338
Fazani	350	880	3106
Jerebice	25	130	258

Zreja

fazani: 1964 – 2027, 1974 – 44 348
jerebice: 1964 –, 1974 – 1886

Glavna divjad so srnjad, zajec, fazan in jerebica.

Kolektivi gojitvenih lovišč skrbijo, da je v njihovih revirjih ustrezno število divjadi ustreznih vrst. Divjad iz teh lovišč se razseljuje tudi v sosednja družinska lovišča.

(Nadaljevanje in konec prihodnjič)

Srnjad in pregledi trofej

Slavko Kovač, Zveza lovskih družin Celje

Vsa povojna leta smo na rednih letnih pregledih ocenjevali srnjače rogovje ter ga razvrščali v kategorije Ia, Ib, IIa in IIb. Na ta način smo ugotavljali, koliko nosilcev dobrih in slabih trofej je bilo uplenjenih, in skušali z raznimi ukrepi doseči čim večjo zaščito srnjakov z dobrim rogovjem. Preglede trofej in kategorizacijo smo prevzeli od Nemcev in Avstrijcev, ki so privedli celo stvar do pravega kulta. Vendar danes ugotavljajo, po desetletja dolgem izvajanju, da pri srnjadi niso dosegli zaželenega uspeha. Vzroke je iskati v enostranskih gojitvenih prijemih, ki pri divjadi niso tako enostavni kot pri domači živini. Kriva pa je tudi močna razdrobljenost njihovih lovišč, s prevelikim in nenaravnim staležem srnjadi, kar oboje že v osnovi onemogoča pravilno gospodarjenje. Najnovejša biološka dognanja so v mnogočem ovrgla dosednji način gojitve srnjadi in nakazala nove poti. Naša razmera velika lovišča in možnosti združevanja v še večja območja nam omogočajo sodobnejše gospodarjenje, seveda pa se bomo morali otresti zastarelih pojmovanj.

Opisal bom delo gojitvene komisije ZLD Celje, ki ji je občni zbor poveril naloge, katerih osnovne smernice so načrtane v samoupravnem sporazumu, ki so ga podpisale vse družine.

Gojitvena komisija organizira preglede trofej po območjih skupno za več lovišč s podobno strukturo in podobnimi naravnimi pogoji.

Dnevni red teh pregledov pa je nekoliko drugačen od nekdanjih.

Komisija pri pregledu ugotavlja za vsako lovišče:

- izvršitev načrtovanega odstrela srnjadi,

- starostno strukturo in spolno razmerje izvršenega odstrela.

Potem tudi oceni rogovje uplenjenih srnjakov.

Bistvene važnosti za kvaliteto srnjadi je, da je stalež v lovišču prilagojen naravnim pogojem in velikosti lovišča. Če teh osnovnih pogojev ni, potem je zaman ves trud za izboljšanje kakovosti. Srnjad s svojimi posebnimi življenjskimi navadami reagira zelo občutljivo na prenaseljenost in kot znan sladokusec tudi na pomanjkanje pestre in zdrave hrane. Posledice so: upadanje telesne teže in prirastka, slabe trofeje, neodpornost proti zajedavcem in boleznim.

Osnovna in prva naloga vsakega pregleda je: ugotoviti, če je bil v loviščih izvršen načrtovan odstrel, in če ni bil, ugotoviti vzroke. Ti so lahko različni, večinoma pa temeljijo na podcenjevanju letnega prirastka, velikokrat pa tudi na okorelih določilih družinskega poslovnika. Prirastek pri srnjadi je zelo velik. V nižinskih in gričevnatih predelih lahko računamo s 100 % prirastkom na število srn in srn mladic, ki jih imamo v lovišču v začetku aprila, v hribskih predelih pade prirastek na 80 %, v gorskih loviščih s težjimi življenjskimi pogoji in predvsem z manj ugodnimi vremenskimi prilikami pa tudi na 50 % od pomladanskega staleža ženske srnjadi. Ta števila so seveda občutno večja kakor pa tista, s katerimi smo računali doslej. Zato nam je številčnost srnjadi marsikje zrasla tudi čez glavo.

Močna ovira za neizvršitev odstrela so neprilagodljivi poslovniki, ki članom omejujejo odstrel. V bistvu je sicer prav, da damo vsem članom možnost lovskega izživljanja. Iz prakse pa vemo, da je veliko agilnih le z jezikom in prvačijo v lovski nevoščljivosti, v lovišču pa jih vidimo le redko. Lovske družine takšnim vplivom ne smejo podleči in morajo pravočasno omogočiti izvršitev odstrela. Neizvršen odstrel nima nič skupnega z gojitvijo in je le sigurna pot k prevelikemu staležu in padcu kvalitete. To je, kratko in jasno reče-

no: slabo gospodarjenje s srnjadjo, v katerega poseže končno narava sama z epidemijo, zajedavci ali pa napravi red ostra zima.

Odstrel, ki so ga ponekod še do nedavna izvajale nekatere lovske organizacije, je imel težišče na zreli in srednje stari srnjadi. S takšnim odstrelom odvezemo populaciji najmočnejše in najodpornейše živali in močno rušimo pravi starostni sestav z vsemi negativnimi posledicami za divjad.

Lovske družine, združene v celjski zvezi, so se dogovorile za takšno le vodilo pri sestavi letnih odstrelnih načrtov:

Srnjaki:

- 5-10 % srnjačkov (mladičev),
- 40-50 % lanščakov in 2-letnih srnjakov,
- 30-40 % ostarelih in srednjestarih srnjakov.

Srne:

- 40-50 % srnic (mladičev),
- 5-10 % srn mladic,
- 40-50 % ostarelih oz. srednje starih srn.

Junijski

Foto R. Marenčič

Ali je odstrel takega srnjaka pred prskom upravičen?

Foto I. Napotnik

Kolikor pa je bilo z dosedanjim odstrelom močno porušeno spolno razmerje, je to seveda treba pri planiranju upoštevati in težišče odstrela še bolj prestaviti na žensko srnjad.

Gojitvena komisija na pregledih ugotavlja, v kolikšni meri so lovske družine izvršile letni odstrelni načrt tudi po strukturi ter s prepričevanjem in dokazovanjem uspeva, da se odstrel izvaja vse bolj med mladimi živalmi do 2. leta in med ostarelo srnjadjo. Od-

streljene srednje stare, močne srnjadi je iz leta v leto manj. Zelo se je tudi popravil in povečal odstrel ženske srnjadi, saj je pravilno spolno razmerje eden glavnih pogojev za dober razvoj populacije.

Razumljivo je, da mora gojitvena komisija pri pregledu dobiti vse potrebne podatke o izvršenem odstrelu in strukturi odstrela v vsakem lovišču od začetka njegovega obstoja. Le na ta način lahko s konkretnimi podatki tolmači in

podpre ukrepe, ki so nujni v loviščih, zbrani podatki pa seveda služijo še za marsikatero analizo.

Nazadnje komisija oceni tudi predložene trofeje. Pri tem upošteva mnenja vodilnih tujih lovskih strokovnjakov in dognanja nekaterih lovskih znanstvenih inštitutov, da je možna sigurna ocena starosti po zobovju pri enoletnem srnjaku in dokaj sigurno tudi še pri dveletnem. Kasnejše ocene pa so zaradi različne obrabe in odpornosti zobovja in različnih pašnih pogojev, v katerih srnjad živi, že bolj dvomljive. Tako komisija razvrsti srnjake v enoletne in dveletne, srednje stare in stare. Star srnjak ima poleg močno obrabljene zobovja tudi rogovje, ki kaže tipične znake ostarelosti in nazadovanja. Taka razvrstitev za lovske potrebe tudi popolnoma zadostuje. Komisija je za zdaj še obdržala razporeditev v kategorije I a, I b, II a in II b. Pri ocenjevanju srnjačjega rogovja komisija upošteva:

- osnovne važnosti pri oceni je ugotovitev starostne strukture uplenjenih srnjakov,
- na kategorizacijo trofeje vpliva v prvi vrsti telesna teža uplenjenega srnjaka,
- pri kategorizaciji mladih t. j. eno in dveletnih srnjakov mora biti komisija zelo široka, da ne bi s prestrogo oceno zavrla nujen poseg v razred mladih srnjakov.

Zato je v kategorijo II a uvrščen le telesno in trofejno zelo močan mlad srnjak.

Verjetno bomo kmalu ugotovili, da je kategorizacija trofej preživela in jo bo treba nadomestiti z drugačnim načinom ocenjevanja uplenjenih živali, ki naj mu bosta za osnovo predvsem starost in telesna teža, manj pa kvaliteta trofeje.

Pregled trofej nam da dragocene zaključke. Ničesar sicer ne zvemo o dednosti, saj celo znanstveniki

pri tem še tavajo v temi in še nihče ni rešil vprašanja, če podeduje srnjaček zasnovo za močno rogovje po srnjaku ali srni ali obeh. Ne vemo niti tega, če je dedna tudi oblika rogovja ali pa že spada k določenim lastnostim dedne mase. Skupno s telesno težo pa nam trofeje le povedo veliko o zdravstvenem stanju, počutju in strukturi populacije. To je za naše gospodarjenje s srnjadjo tudi najvažnejše.

Gospodariji lovskih družin prinesejo na pregled trofej svojo gospodarsko knjigo z evidenco odstreljene srnjadi. Zelo važno je, da so knjige točno in popolno vodene, saj bodo z leti predstavljale dragoceni vir podatkov. Pri tem je prav, da na vseh pregledih vse trofeje stehajo in teže vpišejo v knjigo.

Po pregledih komisija strokovno obdela podatke, vnešene v zapisnike o izvršenih pregledih, in ločeno za vsako LD napiše ugotovitve. Na podlagi teh pa poda tudi mnenje in napotke za nadaljnje delo v lovišču. Razumljivo je, da se rezultati takšnega dela ne pokažejo čez noč. Po večletnem doslednem gospodarjenju s srnjadjo, ob upoštevanju vseh važnih bioloških dognanj, pa se bodo uspehi gotovo pokazali.

Pripomba strokovnega sekretariata LZS:

Razvrščanje srnjakov v starostni kategoriji I in II ter v kakovostni skupini »a« in »b« je bilo v Lovcu že nekajkrat pojasnjeno, npr. v št. 3 – junij 1972, stran 86 – »Srnjak kategorije II«; v št. 3 – junij 1973, stran 87 – »Gojitveni odstrel srnjakov lanščakov«.

Pred nekako 14 leti smo 2 leti stare srnjake, torej srnjake v 3. letu starosti, še uvrščali v starostno kategorijo I. Z ozirom na utemeljene ugovore proti takemu kategoriziranju je LZS sklicala razširjeno posvetovanje stro-

Srnjaki starostnih kategorij I in II ter kakovostnih skupin »a« in »b«

(Navodilo Lovske zveze Slovenije)

II a srnjak je v drugem letu starosti (do izpolnjenih dveh let, prejšnje leto oziroma lani povržen, zato lanščak) in ima vsaj 6 cm dolga šila, če ni že vilar ali šesterak s primerno debelima vejama in razvitima rožama.

II b srnjak je enako kakor II a v drugem letu starosti, lanščak, s slabimi šili, visokimi izpod 6 cm, ali gumbar (rožička 1–2 cm).

I a srnjak je v tretjem letu (izpolnjeni dve leti) pa do izpolnjenih 6 oziroma 7 let starosti; starejši preide v I b. Ima idealno oblikovano in razvito rogovje določenega področja.

I b srnjak je enake starosti kakor I a ali starejši, rogovje pa ima podpoprečno ali poprečno za določeno področje.

kovnjakov vseh področnih zvez, na katerem je bilo popravljeno kategoriziranje srnjakov za celotno področje Slovenije. To kategoriziranje je objavljeno v »Evidenčni knjigi o odstrelu velike divjadi«, na obrazcih o pomladanski številčnosti, načrtovanem in izvršenem odstrelu divjadi ter v glasilu Lovec.

Dejstvo je, da moremo starost pri srnjadi točno ugotoviti po zobovju (sekalcih, predmeljakih, meljakih) le do 14. meseca starosti oziroma praktično le v prvem letu starosti.

Dokaj zanesljivo ugotovimo oziroma presodimo pri srnjadi starost po zobovju (predmeljaki) še v 2. letu starosti, pri starejši pa ne več.

Poleg več drugih avtorjev to potrjuje končno tudi ing. Anton Simonič v svoji letos izdani knjigi »Srnjad«. Zakaj potem torej nekateri dveletnega srnjaka oziroma srnjaka v 3. letu starosti »tlačijo« v kategorijo II, ko pa je tako imenovani dveletni (v 3. letu) srnjak lahko že v 4., 5. itd. letu starosti!

V zadnjih letih so primeri, da so se v nekaj področnih zvezah odločili za drugačno kategoriziranje srnjadi, npr. v Lovski zvezi Celje. Kategoriziranje, ki nam ga v svojem članku predstavlja Slavko Kovač, je morda res pravilnejše kakor ono, sprejeto na LZS. Toda neka druga področna zveza se lahko odloči za mogoče še boljše kategoriziranje ali pa ga sploh od-

pravi. Če je tako, bi se končno tudi posamezna lovška družina lahko odločila za kategoriziranje srnjakov, jelenov, gamsov itd. na svoj, lasten način. Starešina neke lov. družine je s tem v zvezi pravilno rekel: »Ne vemo, ali naj kategoriziramo po navodilu LZS, ali po navodilu področne zveze. Člani obeh smo, zato bomo od slej divjad kategorizirali čisto po svoje, da se bomo zamerili obema ali pa nobeni.«

Kaj dokazuje navedeno? Da je v loviščih Slovenije načeta enotnost gospodarjenja (v tem primeru s srnjadjo), o katerem smo se pred leti dogovorno odločili na razširjenem posvetovanju. Kako naj ob takem načinu dela vodimo enotno statistiko o kakovostnem odstrelu (srnjadi) v republiškem merilu, če so pa npr. v nekih področnih zvezah dveletni srnjaki kategorije II, drugod pa kategorije I, če imajo v neki zvezi srnjaki II b lahko visoka šila do 10 cm, drugod pa le do 6 cm itd.? Dolžnost vsake področne LZ ali LD, ki meni, da kategoriziranje srnjakov po navodilu LZS več ne ustreza, bi morala svoje utemeljene predloge za spremembo sedanjega kategoriziranja poslati Lovski zvezi Slovenije. Na ustreznem posvetovanju na republiški ravni bi se potem dogovorili o novem, enotnem kategoriziranju ali pa – če je res treba – ga tudi odpravili.

Divjad je družbena lastnina!

Drago Klobučar, Središče ob Dravi

Marsikateri član lovske organizacije dvomi v to trditev spričo nekaterih nerazveseljivih dejstev, čeprav predpisi o lovstvu kakor tudi interni predpisi lovskih organizacij to nedvomno potrjujejo.

V praksi pa se to osnovno načelo večkrat ne upošteva in se prekrški in kazniva dejanja, storjena v lovišču, obravnavajo kot družbeno nepomembna škoda ter se storilem izrekajo temu primerno majhne kazni ali pa sploh ne. Razumljivo je, da preganjanje divjega lova in krivolova ni enostavna zadeva, čeprav se mnoge lovske družine s svojimi čuvaji in člani zelo prizadevajo te škodljive pojave čimbolj omejiti.

Če primerjamo preganjanje črnega ribolova z zatiranjem divjega lova, hitro pridemo do zaključka, da preganjanje protizakonitega ribolova še zdaleč ni tako nevarno, kakor zatiranje protizakonitega lova. Bili so sicer že primeri, da je tudi pri zatiranju divjega ribolova ugasnilo človeško življenje. A na splošno se organi milice večkrat (ob drstenju) vključijo v preganjanje divjih ribičev kakor divjih lovcev. Tudi kazni za prekrške v ribarstvu so na splošno večje kakor v lovstvu.

V Lovcu in drugih listih smo sicer brali o nekaj drastičnih primerih kaznovanja divjih lovcev, vendar so takšna kaznovanja le svetle izjeme ob množici prizanašanja lovskim tatovom in divjim lovcem. Divji lov bi se moral vsekakor ostreje obravnavati kot divji ribolov, saj imamo pri divjem lovu skoraj vedno opravka z ljudmi, ki posedujejo tudi orožje. S prikritim orožjem izvršujejo kazniva dejanja in če so pri tem slučajno zaloteni, so lahko zelo nevarni. V redkih primerih so pripravljeni orožje tudi izročiti. Divji lov se zaradi liberalizacije postopkov iz leta v leto večja, še posebno sedaj, ko se znatne količine avtomatskega in polavtomatskega orožja spravljajo k nam iz inozem-

stva. V mnogih primerih so divji lovci bolje oboroženi in opremljeni (avtomobili, žarometi) kakor pa lovski čuvaji in člani lovskih družin. Taka »podzemsko« oborožitev pa ni nevarna samo lovstvu, ampak bo v nekaterih primerih lahko problem zase.

Če tako gledamo zadevo, potem ni mogoče trditi, da je divji lov za družbo neznatnega negativnega pomena in je napačno proti tistim, ki divji lov preganjajo, postavljati najstrožje sankcije. Za primer naj navedem, da sta bila prijeta divja lovca z orožjem in plenom ter sta bila pred občinskim sodiščem obsojena le na 700 dinarjev kazni, a še to pogojno za dobo treh let, to je na manj, kakor je bila vredna ukradena divjačina. V drugem primeru pa je bil lovski čuvaj, ki je obstrelil lovskega tatu, kateri je kasneje umrl, obsojen na 4 leta in 9 mesecev strogega zapor. Čuvaj je ponoči ob 11. uri naletel na skupino 6 lovskih tatov, ki so streljali nanj in ga hoteli razorožiti. Upel se jim je in streljal tudi on. Čeprav je bilo strokovno dokazano, da je bil divji lovec zadet s stransko šibro in ne z direktnim zadetkom, je bil čuvaj obsojen za naklepni uboj. Pri vsem tem je pa značilno, da še ni bilo razprave proti zalotnim divjim lovcem, ki so imeli 3 uplenjene zajce, bili oboroženi in imeli na avtomobilih posebne žaromete. Od dogodka je poteklo že skoraj leto in pol. Divji lov, ki se pojavlja z avtomobili iz oddaljenih krajev, je vreden še tem večje obsodbe, saj ga ne narekujejo lačna usta, ampak pridobitveni razlogi in največja objestnost.

Mnogi lovci in lovski čuvaji niso toliko podkovani v paragrafi, da bi v takih primerih ustrezno postopali in zadevo postavili takó pred sodišče, da se divjim lovcem ne bi bilo moč izviti. Kako učinkovito znajo zgrabiti na primer tako zadevo miličniki, ki so za to šolanil! Vendar samo šolanje še ni

vse. Proti divjim lovcem in krivolovcem uspe samo miličnik, ki ima poleg potrebnega znanja tudi zadostno mero zanimanja in volje. Ob tem mi prihaja na misel edinstvena akcija Vinka Martinčiča, takratnega komandirja postaje milice v Cerkljah na Gorenjskem (Lovec, št. 10 – januar 1974), ki je ujel lovskega tatu blizu letališča na Brniku, dokazal krivdo, da je bil obsojen na 6 mesecev zapor, odvzem puške, plačilo denarne kazni 6000 din in odvzem avtomobila, kar je bil prvi primer v Jugoslaviji. Ta miličnik in vsi njemu podobni zaslužijo tudi lovska odlikovanja in vso našo zahvalo! Navedeni problemi vplivajo na moralno zavest članov lovskih družin in večkrat postavljajo v nemogoč položaj lovskočuvajsko službo. Niso namreč dovolj predpisi o dolžnostih lovskega čuvaja in interni akti lovskih družin, ki obvezujejo člane, da preganjajo divji lov in krivolov ter da skrbijo za divjad, ko pa ob tem preneka kateri nepoklicani v lovišču uživajo večje pravice.

Pisec članka je uredništvu naknadno poslal dodatno poročilo:

Zasačeni divji lovci so se zagovarjali pred občinskim sodiščem v Čakovcu, ki sicer za ta primer ni bilo pristojno.

Dejanje je bilo odkrito v SR Sloveniji in bi zadevo moralo obravnavati občinsko sodišče v Ormožu. Občinsko javno tožilstvo v Ptujju je pojasnilo, da je bila zadeva odstopljena obč. sodišču v Čakovec, SR Hrvatska, ker so se divji lovci zagovarjali, da so divjad uplenili na območju SR Hrvatske, v lovišču Lovskega društva Macinec. Sodna obravnava v Čakovcu je bila 25. 3. 1976. Vseh pet divjih lovcev je bilo obsojenih na zapor, vsak po 3 mesece, dalje vsak na plačilo 300 din sodnih stroškov in vsi na plačilo uplenjene divjadi LD Macinec v skupnem znesku 3000 din. Sodba še ni pravnomočna.

Kako je bila obravnavana kršitev zakona o orožju in kaznivo dejanje, ker so streljali na čuvaja, ni znano.

Sodba okrožnega sodišča v Mariboru zoper čuvaja pa je v pritožbenem postopku pred vrhovnim sodiščem SRS v Ljubljani, od 3. 12. 1975.

Poslednji

Francè Avčin

Od vsega nelovcem nedopovedljivo lepega, kar more nuditi lov v gorah, je pač najčudovitejši lov na ruševca. Zato mora biti v življenju lovca ruševca redke, izjema tako rekoč in slavnostni dogodek. Tako bi od obeh petelinov, velikega in malega, pravi lovec smel upleniti pravzaprav kvečjemu dva, samo dva: prvega, da poteši svojo mladostno prastrast; drugega pa, ko mu le-tá pogleda ne meglí več, ko se sam že počuti neločljivo in bistveno povezanega s slehernim utripom življenja v veliki Naravi, ko se že poslavlja od velikega lova.

Konec koncev je vsako doživetje, tudi lovčev, enkrat prvo in enkrat poslednje. Tako prvič stojiš tresočih se kolen pred svojim prvim srnjakom – in odkrite sive glave pred svojim zadnjim; prvič ti steče mrzlo po hrbtu ob jelenovem roku – in poslednjič se dotakneš rogovja kralja gozdov v jesenski travi; prvič občutiš slast najplemenitejše divjadi, ljubljene ženskega bitja – in poslednjič se objameš z Njo, ki te je spremljala v življenju skozi vse dobro in hudo. In tako te nekoč, če si srečnik, prvič strese, ko ti iznenada za hrbtom zapiha ruševca. Srečen si lahko, če te enako pretrese tudi, ko že veš, da se s puško v roki z njim srečuješ poslednjič.

Poseben vzrok sem imel, da sem se bil sploh odločil še enkrat na ruševca. Na steni naše gorske bajtice »Tam dōle za Vrati« v Vrsniku ob Soči mi visi prelep mali petelin, res je. Toda čim kdo iz tukajšnjih krajev vpraša, od kod je in mu povem, da s Štajerskega, z visokega Strelovca med Logarsko in Robanovim kotom, se vsak nekam namrdne, češ le kaj počne ta pritepenec štajerski tu na trentarski strani slovenskih gorâ. Tako sem se odločil, da ga zamenjam s pravim pristnim Sočanom. To mi je bil izgovor, da sem Zavod za gojitev divjadi Triglav prosil še za svojega poslednjega, namerno

prav tam, kjer sem bil pred 30 leti uplenil z že pokojnim soškim lovцем Tono Flajsem svojega prvega: na planini Za Skalo nad domačim zelenim Vrsnikom.

Takole je bilo nepozabnega jutra gorske pomladi, sedemnajstega majnika anno domini MCMLXXV, nad še globoko zasneženo tiho planinico Julijcev, visoko iznad smaragdne Soče.

Pozni smo bili, kajti treba je bilo še naravnati puškico, da je svoje »sršene (5,6 mm – .22 Hornet) moje izvedbe ABC na sto korakov streljala prav v piko. Nesla je tako natanko, da je prisotni poklicni lovec Berti Kravanja navdušeno izjavil: »Jutri ob pol petih ga imava!« Vendar je malo manjkalo, da ga ne bi imela.

Okrog Kanina in Grintovca je še rohnela nevihta, ko smo odšli v breg. Zrak je bil prepoln sopare in elektrike, mulatiero pod Zjabcí so bili težki snegovi v aprilu grdo zdelali, mestni zadah in smog sta nama z ženo še tičala v zakajenih

pljučih, ko smo se vzpenjali, otovorjeni ne le z lovsko, temveč tudi s smuško opremo. Ne vem, kdaj bi dospela, da ni hodil pred nama Berti, hrust kot na gori hrast, doma Na Skali nad Vrsnikom, mladi gorski kralj teh edinstvenih krajev. Poleg hrane nama je oberoč pobral še smuči, pa se mu ni prav nič poznalo, niti oznojil se ni.

Nevihta se je počasi umikala nekam nad Bavščico, Moženico. Posvetil je medli prvi krajec, prav ob času, ko smo zagazili v varljivi sneg med drevjem. Berti jo je s svojo krošnjo ubral naprej, da bo lovška bajta že topla za naju.

Pozno je bilo, ko smo legli. Kar dva peklena strojčka sta bila navita za eno po polnoči. Mislim pa, da bi bila lovška ura v nama tudi zadostovala.

Počasi sva spela v strmo snežno visino proti Rušnemu kamnu. Zvezde so nama svetile. Bal sem se, da bi me odneslo, pa sem puško zaupal zanesljivi stopinji trentarskega lovca. Toda je že imel vrag

Prihaja na klic

Foto R. Marenčič

kremplje vmes: ko je postalo najstrmeje, ga je mehki sneg spodnesel in zviška je sédel v mrzlo kašo. Nič ni pomagalo, da je samodejno dvignil puško, polna je bila snega, tudi v cevi. Zopet se je maščevalo staro pravilo: puško zamaši, zalepi, merilni daljnogled pa v torbico, dokler nisi na mestu! Kaj sedaj? Predvsem, kako spraviti sneg iz cevi? Pa še v toliki strmini! In blizu ruševcev! Nisem si vedel pomagati. Ne tako Berti: odnekod je privlekel kak meter zvite tenke električne žice, od robca odrezal košček, cunjico pritrdil na žico in imenitna čistilka je bila tu! Kot dva pajaca sva telovadila v strmini, svetila sem ter tja in cev je bila brž prazna

KO RUŠJE ZAŽARI

Drago Predan

Zdaj, ko pri Radegundi*
češnja vzcveti
in v gori teloh zardi,
na planini pa rušje zaživi,
petelinarju srce vzdrhti.

Tja gor se napoti
sredi temne noči,
kjer piha in gruli
naš ruševca zali
in vabi neveste
na svatovski pir.

Tam ždi v zaklonu
in jutranji zarji
pošilja pozdrav,
ko zdajci zapiha
bučno svat nočni
tajinstveni čuuššš, čuuššš,
potem pa zagode na glas
gruuu, gru, gru, gruuu, gru, gru...

Glavo mu lepša
modri safir,
rdeča rubina
sta očkam okvir,
s pahljačo se kiti,
kočijo kani voziti.

Ko vse naokrog zažari
in lovec v zaklonu drhti,
tedaj zvabijo k sebi v vas
malega viteza – ljubice tri...

* Radegunda je zaselek nad Mozirjem

in suha, nared za strel. Z ostankom robca je zavil ustje cevi, pa naprej!

Na robu sva se toplo oblekla in zadnje stotine metrov lezla prav počasi, da se ne spotiva. Kajti nič ni slabšega na lovu, kakor če se na snegu in vetru treseš od mraza. Saj je že lovske mrzlice dovolj! Zlezla sva v kôč, pravo Berti-jevo mojstrovino: na skalnem otočku sredi snegov rušnata glava, na sredi izsekana, imeniten macesnov hlod za sedež, manjši za naslon puške, vse pa tako spretno prikrito, da te petelin niti proti nebu ne bi zapazil. Poskusil sem s puško. Izvrstno, le nekaj čopov rušja je še Berti potrgal, da ne bi zmotili kroglice. Potem sva se umirila, le kaka zašepetana potrebna besedica naju je lovca še vezala. Vsaj uro časa sva še imela do Bertijevih pol petih.

Prav nič ni mrazilo to pot, niti rokavic ni bilo treba. Nočni zrak je bil nežen in mehak, da bi ga hlastal. Vsenaokrog venec belih vrhov: bližnji mali lok od Plazkega Kuka čez Celo, Kal (Kov pravijo tod), Lanževico, Kaluder nad Črnim vrhom. In daljni visoki lok vse od Kanina, čez Prestreljenik, Lopo, Černjalo, Jerebco, Mangart tja do Jalovca s Prisojnikom. Vse v globoki tišini! Žalobni ljubezenski klic nočne lastovke iz doline jo je le podčrtoval.

Droben glasek je pisnil: prva ptičica. Takoj za njo kukavica! Na vzhodu je zadobilo nebo prvo nežno srebrno barvo. Sedaj pride zares, je pomenil lovčev pritisk s komolcem. Tako hitro menda vendar ne, sem upal, saj križca v daljnogledu sploh še ne razločim, zlasti ne v svitu jutranjega neba. A že je zapihalo tam nekje pod bližnjim Konjem. Lovčev komolec je pritisnil krepkeje. »Je že tu, kaj nisem bil rekel, da je od sile zgoden, ta stari bo. Mladega, ki se drži bolj ob robu, pa še ni.« Žvižg peruti in pričel se je petelinji ples, ki ga lovci na ruševca tako dobro

poznamo, tako občudujemo. Pihal je in skakal, bil s perutmi in grulil iztegnjenega vratu prihajajočemu Soncu naproti, hkrati pa se je vrtel in tekal po snežni ploščadi pod nama. Lovil sem ga v križ, da si ga ogledam, a tudi sedemkratna povečava je bila še premalo. Končno je prišel bliže, kakih 70 korakov bo, ravno prav. Petje pa je nekam pojenjavalo, bilo pa je šele nekaj minut čez štiri in ne pol petih.

A Berti je silil: »Odfrl bo, kmalu, ga poznam, dajte, če morete!« A ni in ni šlo, fini nitni križec še ni bil viden, odsevi z vzhoda so kvadrili sliko v lečju, vsa polna odbleskov je bila. Zakaj si tepec nisem bil puške pristrelil raje na spodnjo debelo, ostro odrezano navpično črto v daljnogledu? A po toči zviniti je pozno.

Poskusil sem ga ujeti po občutku v sredino štirih debelih črt v križcu. Šlo je, čeprav nič kaj zanesljivo. »Lahko še počakava na svetlobo kakih deset minut?« sem prosil. »Bo šel,« je bil lakonični odgovor. Tako sem se zbral, kar sem mogel in ko je zagrulil, obrnjen bočno k nama, sem položil kazalec na sprožnik. Rahel pok, rahel odsun, rahel blesk! Na snegu mir. Opravljeno!! A Berti: »Brž repetirajte, ni dobil!« Je to sploh mogoče? A bilo je. No, zdaj gleda prav v naju, malo više torej! Zamolkel udar kroglice je naznanil zadetek, še poslednji vztrepet in moj Poslednji se je umiril za vselej. Tudi jaz sem se in ko mi je visokorasli mladi lovec na klobuku ves radosten ponudil okrvavljeno vejico rušja, nisem premogel besede zahvale, vse prelepe gore so se mi v očeh zlele v svetlo rožnato zarjo. Če je že poslednji, prostovoljno in namerno, je vsaj tudi moj najlepši! Hvala ti zanj, velika Narava! Pa tebi, mladi Berti, pa Blejcem Niku, Juletu in Marički, ki ste ga raje naklonili staremu borcu za neomažeževano Sočo kot kakemu deviznemu mogotcu izmed tistih, ki so nam jo kanili vzeti dokončno. Ti

Ruševac je padel ob zori

Foto P. Adamič

moj poslednji pa boš Sočan, ki boš prevzel mesto Štajerca na steni moje sobe vse do dne, ko odide tudi vaju uplenitelj.

»Pojva nazaj v koč, počakajva, morda še kaj pride, še kaj slišiva,« veli Berti. In zopet sedeva v to imenitno skrivališče. Nebo je že svetlo. Puška sedaj mirno sloni, to pot s cevjo v zrak. Tiho se pogovarjava, vsa sproščena. Tedaj pa zopet, le da iz doline z leve! Zopet petelin, le da po glasu mlajši. »Ta mladi je!« ga spozna Berti. Gruljenje se počasi bliža, že nama je prav blizu, prav pod kočem. Glej ga, že prihaja, na nekaj korakov leze po snegu tik pod vejami, zelo previdno. Seveda, še se boji starega, kot vsako jutro doslej! Pride do konca najinega rušja in pòje skrit v njem, poje na moč, tik ob nama. Slišiva do poslednje potankosti vse glavo. Kako je srečen, sedaj je edino on gospodar, končno. In vse kokoške so njegove! Več kot četrto ure se nisva ganila, dokler ni sam odfrlel nekam k njim. Vso srečo v novem življenju!

Tudi midva sva odfrlela, tako lahko so naju nesle noge. V koči pa je že čakal čajček iz dobre roke moje drage planinke. Ko je videla Poslednjega viseti na macesnovi veji, ni rekla ničesar. Vem pa, dobro vem, da so ji dobre oči zalile solze. Tako zelo rada ima življenje vsega živega v Naravi, tako zelo sovraži puško, ki ji je tretji dan vojne smrtno ranila nad vse ljubljenega očeta.

Bela rjuha pri hiši nadlovca Brađaškje je telegrafirala prihod deviznega nemškega gosta. Berti mu je določen za spremstvo. Zato se je poslovil, tudi z mojo puško na rami in mojim Poslednjim v roki. »A tu ne bo letos streljal nihče več!« je odločil moj lovec. Hvala ti, Berti, tudi za to ti hvala! Naj te čaka še mnogo petelinov v tvojih nebeških gorah! In mlada kokoška v tvojem domu Na Skali!

Zaspal sem, saj sta bili za menoj že dve noči brez spanja. Ko sem se prebudil, je bila vsa kočica v jarki svetlobi. Zlezel sem ven, na sneg, se utaboril na soncu. Iz Soče je

zazvonilo poldne. Prav takrat sem zopet zaslišal ruševčev spev. Neko je visoko iz zraka je prihajal. Daljnogled mi je povedal: glej ga, na macesnu poje in to prav nad najinim kočem za Rušnim kamnom! Seveda, bil je novi mladi gospodar tam gori. In jaz sem mu pripomogel do tega.

Tako mi je laže. Končno bi starega lahko pobrala lisica, kuna, odnesla uharica, orel. Narava ne pozna luksuza sentimentalnosti. Dovolj je bil nepreviden, da je plesal in pel tako na odprtem, vse preveč je zaupal svobodi življenja. Življenje na Zemlji je stopilo pač za droben korak naprej na svoji večni poti proti toplotni smrti, ko bo ugasnilo tudi Sonce. A takrat ne bo ne od tebe ne od mene niti prahu več in skalovje teh čudovitih gora bo potopljeno nazaj v morje za vselej, Zemlja pa bo zopet pusta in prazna. Užijmo tedaj življenje sedaj, ko nam je naklonjeno, poklonjeno. In katero življenje je lepše, še lepše, kakor je življenje gorskega lovca!

Lovski oprtnik

Kako zrejamo osirotelo srnjad

Divje živali so ustvarjene, da prosto živijo v gozdu ali na polju. Mlada divjad, ki jo odnesemo domov in jo udomačimo, je za naravo skoraj vedno izgubljena.

Če najdemo srnjega mladiča na polju ali v gozdu samega, ne smemo misliti, da je sirota brez matere. Srna ga je tja skrila, a ga v določenem času obišče in nahrani z mlekom. Le tak mladiček je osirotel, ki sam od sebe presunljivo pivka, kliče mater-srno, ker je že predolgo brez hrane.

Če pri košnji najdemo srnjega mladiča, ga prenesimo v najbližje grmovje, kjer ga bo srna gotovo našla. Priporočljivo je, da ga prenese mo z naročajem trave vred in se ga z golimi rokami ne dotikamo. Zgodi se namreč, da srna ne sprejme mladiča, ki ima vonj po človeku.

Do nedavna smo bili prepri-

čani, da naj osirotelo srnjad v začetku hranimo z razredčenim, prekuhanim mlekom. Tako hranjeni mladiči pa zelo pogosto dobijo drisko in poginejo. Srnino mleko namreč vsebuje več maščobe in beljakovin kakor kravje. Zato razredčeno kravje mleko z vodo ali s čajem ne zadošča. Navadno je najhitreje pri roki kravje mleko, ki naj bo sveže pomolženo in nerazredčeno.

Važno je, da ima mleko 37°C, kolikor je telesna temperatura srnjadi, sicer deluje škodljivo. V prvih dveh dneh, ko smo mladička dobili, pazimo, da mu ne damo preveč mleka. Sprva le po četrt litra dnevno in to v petih ali šestih obrokih. Potem preidemo na pol litra. Če mladiček dobro prebavlja, lahko zvišamo na tričetrt litra nerazredčenega kravjega mleka dnevno. Po desetih dneh starosti naj ima mladič na voljo že tudi nekaj dobre trave.

Važna pomoč za okošeno, ranjeno in iz naravnega okolja nenadno iztrgano divjo žival so tudi injekcije železovih preparatov in vitaminov, kar pa je seveda veterinarjevo opravilo.

France Cvenkel

Pogumna fazanka

Konec maja sem imel opravke v vasi Gorenje Kronovo, blizu znanega hotela Grad Otočec na Krki. Domov sem se namenil skozi gozd, ki se začne kakih dvesto metrov od imenovane vasi. Do gozda sem moral po poljski poti med njivami. Zamišljen sem si ogledoval rastočo pšenico, ki je že delala klasje.

Tedaj je nekaj zapiskalo, kakor sikajoča kača. Hkrati se mi je pod noge zagnala rjavkasta, našopirjena kepa. Ustrašil sem se in odskočil. Bila je velika, lepa fazanka, prav nič boječa, kakor so navadno fazanke, ampak pogumna in razdražena. Takoj mi je prišlo na misel, da ima najbrž v bližini gnezdo.

Ni mi bilo treba stopiti več kakor tri korake na njivo med pšenico, da sem zagledal kebčke, pravkar izvaljene. Stopil sem spet nazaj na pot, fazanka pa se mi je venomer zaganjala pod noge in jezno sikala. Prav lahko bi jo ujel z rokama. A tega nisem poskušal, da nje in kebčkov ne bi še bolj prestrašil. Šele ko sem bil kakih deset korakov od kraja, kjer so bili kebčki, je fazanka izginila nazaj v pšenico k svojim fazančkom.

Po poti proti domu sem premišljeval, kaj bi bilo, če bi bil z menoj moj pes in bi se fazanka v strahu za svoje nebogljence zagnala vanj. Gotovo bi jo zgrabil in zadušil. Enako bi storila tudi marsikaka potepuška mačka. Izgubljena ne bi bila samo fazanka, ampak celotno gnezdo mladičev, ki se sami ne bi mogli odrediti. Zato moramo lovci zlasti v pomladnem času preganjati potepuške pse in mačke, ki v tem času napravijo v lovišču največ škode. Nekateri lovci-kmetovalci pa pri tem sami dajejo slab zgled, ker jemljejo s seboj na polje, ko gredo na delo, svojega psa. Človek je zamišljen v svoje delo in ne more venomer paziti, kaj počne pes. Pes, ki ni pod nadzorstvom, ima na polju veliko priložnosti, da se nauči marsikaj škodljivega. Poleg tega pa kmetovalec-lovec, ki tako ravna, daje slab zgled še drugim kmetom, da jemljejo na polje svoje nelovske pse, češ če lahko to počne lovec, zakaj ne bi smel tudi nelovec.

Roman Zorko

Srnjak z zanimivim rogovjem

LD Dobrovnik ima veliko in precej bogato lovišče z različno divjadjo, tudi jelenjad in divje prašiče.

Na lovskem posvetu smo se lani jeseni dogovorili za pogon na divje prašiče v Črnem logu. To je precej velik, nekoliko zamočvirjen in sklenjen gozd listavcev, bogat tudi s podrastjo, kjer prevladuje hrast. Razprostira se severno od rečice Ledave, vse do potoka Bukovnice, po dolžini ga pa deli na skoraj dve enaki polovici potoček Ginja. Tako je ta predel pravšnje zatočišče ščetinarjem, kjer v nekoliko zamočvirjenih predelih čez dan lenarijo, ponoči se pa odpravijo na radmožanska, generovska in banuška polja.

Del tega, več kakor 4 km dolgega in dobra 2 km širokega gozda pripada naši LD, velika predela gozda pripadata tudi sosednjima lendavski in velikopolanski

LD Bučkovci: Kovačičeva Nadica ga ima tako zelo rada...

Foto J. Ivanjšič

družini, njegov jugozahodni del pa gojitvenemu lovišču Fazan Beltinci.

Polni upov smo pričeli s pogonom, saj smo našli sveže sledove in skaljeno vodo v gozdnih lužah, vendar so jo ščetinarji že prej mahnili prek potočka k sosedom. Tudi oni so tam lovili, a kljub več strelom niso imeli uspeha.

Vendar smo bili po končanem lovu (brez psov) vsi zadovoljni – našemu lovcu Pavlu je uspelo upleniti lepega srnjaka z izredno zanimivo oblikovanim rogovjem. Tega srnjaka je že pred tem nekajkrat videl neki naš lovec, ki je hodil v ta revir čakati, vendar se mu ni mogel približati na strelno daljavo. Že on nam ga je opisal kot močnega in zelo previdnega, s čudno tvorbo rogovja na desni strani v obliki krone – košarice. Zaradi nepravilne rasti rogovja smo dovolili odstrel.

Sedaj smo si to posebno trofejo lahko vsi ogledali. Srnjak je bil star 7–8 let, nepravilen deseterak, normalno prebarvan, močnega telesa in je iztrebljen tehtal 18 kg. Rogovje ima normalno razvito levo vejo s tremi parožki, desna pa je zrastle povsem vodoravno v desno s sedmimi parožki, v obliki košarice. Parožki, ki so dolgi 4 do 17 cm, so zrastle skoraj v krogu tako, da je v sredini kotlinica v obliki krone – košarice. Trofeja je izredno težka in je sveže očiščena tehtala 470 gramov. Rogovje je odlične temno rjave barve (podrast jelševje), močno grbičavo, z izredno močnimi in lepima rožama. Uplenitelj mi je pozneje pripovedoval, da je pri pripravi trofeje opazil na temenici blizu nastavka pod desno rožo zagnojeno vdolbinico, ki bi bila lahko posledica debelejšje šibre. To bi bilo možno, saj se prav v tem revirju še pojavljajo divji lovci. Nedvomno je poškodba kosti – temenice in nastavka – vplivala na svojevrstno rast desnega roga, ki se je oblikoval v čudno in zanimivo kronsko tvorbo. Svojevrstno srnjakovo rogovje krasi sejno sobo v naši lovski koči.

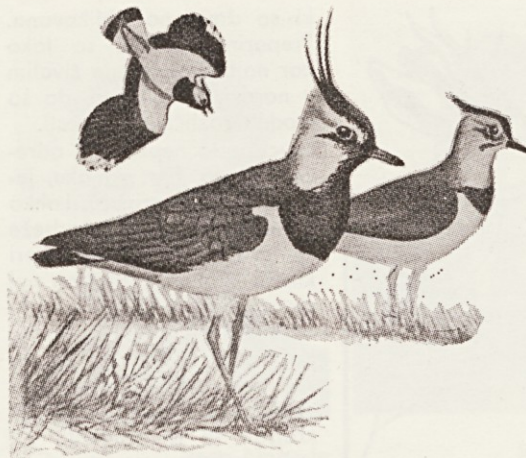
Evald Mlinarič,
LD Dobrovnik

Še o pribah

Konec februarja in v začetku marca se pribe ali vivki vračajo v svoja gnezdišča. Pri preletu naših krajev počivajo ob močvirjih in travnikih ob vodi. Letos pa je bilo nekaj izrednega tudi v krajih, kjer se ta ptica sicer ne pojavlja. Nepričakovano zapadli sneg konec februarja in v začetku marca jih je na tisoče zadržal pri Idriji, Cerknem, Mostu na Soči, Kanalu in Gorici vse do Krasa. Veliko poginulih so pobrali lovci in nelovci na Idskem in Cerkljanskem. Veliko boljše je bilo pri Mostu na Soči prek Kanalskega, Nove Gorice do Krasa, kjer je sneg hitro skopnel, da so si ptice mogle poiskati vsaj nekaj hrane. Niso se bale ne ljudi, avtomobilov, celo mačkam so se postavljale v bran. Na žalost pa so bile nemočne pred lovci, ki so jih ponekod streljali.

Priba je selivka. Živi skoraj po vsej Evropi, razen na skrajnem jugu in skrajnem severu, ter v srednji Aziji. Prezimuje na Britanskih otokih, v zahodnoevropskih pokrajinah, predvsem pa v Sredozemlju in v južni Aziji. Dolga je približno 30,5 cm. Po glavi, vratu in prsih je bleščeče črna, po životu temno zelena z modrim ali škrlatnim odsevom, po prsih in trebuhu bela, podrepje pa je rjasto rjavo. Na glavi ima značilno nitasto čopico iz ozkega perjičja, rep je bel in na koncu široko črno obrobljen, peruti so široke in okrogle, s tremi majhnimi belimi lisami. Ima rjave oči, črn kljun in rdečkaste noge. Samička je spredaj po vratu bela in črno pikčasta ter ima krajšo čopko. Zelo kratko čopko pa ima mlada priba.

Zelo zanimiv je svatbeni ples pribe. Svedra in se odsekano suče, pri tem pa se pregiblje zdaj v eno zdaj na drugo stran in se nenadoma postavi navpično. Samček skaklja okrog samice, šopiri rep in se ji priklanja, pobira travne bilke in jih meče čez hrbet ter »ženki« kaže, kako se koplje gnezdna jamica. Gnezdi na vlažnih travnikih, pašnikih, njivah. Ob koncu marca ali v začetku aprila

Priba, desno stara, levo mlada

znese samička po štiri olivno zelenkasta jajčka, ki jih skupaj s samčkom izvalita v 27 dneh. Letos pa veliko prib ni plesalo svatovskega plesa in ne gnezdilo zaradi zapoznele hude zime, pa tudi zaradi nekaterih lovcev, ki ne poznajo predpisov in so brez lovske etike.

Tone Oseli

Krokarji na Boču

Nepričakovan marčev sneg je pred menoj kot iskriva bela odeja pogrnen čez polja in gozdove, vse tja do staplajočega se obzorja z nebom. Vasi in vasice so s svojimi nekoliko izstopajočimi belimi strehami neslišno ždele v pokrajini kakor tihožitje na platnu.

Nenadoma je moja pozornost pritegnil – nad Studenicami na Boču – močan kratek glas ptice, nekakšen »krr«. Potem je iz globeli med pobočjema znova zadonel oddaljeni »krr«. Napeto sem prisluhnil in opazoval, stoječ na popoldanskem soncu, v smer glasov, na več ali manj s temno jelovino poraslo pobočje, vendar ptice nisem zagledal. Minilo je nekaj dni, ko me je enak glas nad domačim dvoriščem spodbudil, da sem skočil v hišo po daljnogled in potem precej časa opazoval dve ptici. Prva se je spustila in sedla na drevo v strmem pobočju, a druga je podobno kakor vrana v enakih krogih preletavala

bližnjo okolico. Občudoval sem njeno kot oglje črno perje, ki se je v soncu jekleno modrikasto zasvetilo, kadar je v zraku ostro zavila. Razločno sem videl letalna peresa njenih peruti, kakor močno razkrcene prste.

Ob tem se spominjam svojega prvega srečanja s krokarjem na Boču, ki sem ga doživel še kot deček. S sedaj že pokojnim očetom sva med potjo v predelu Gore opazila v nizkem letu veliko črno ptico, ki je značilno krakajoč sedla na osamljeno drevo na nasprotnem pobočju. A kmalu je odletela čez globel in visoko nad nama zavila proti velikim zasneženim skalnim masivom na zahodu. V zimskem soncu se ji je lesketalo njeno črno perje. »To je krokar, ki se hrani predvsem z mrhovino. Je zaščiten, ni ga dovoljeno ustreliti,« me je poučil oče.

Par krokarjev sem opazoval tudi lani pozimi, ko sta letela visoko nad Bočem, ko je odjuga topila že tanko snežno plast.

Vprašujem se, ali krokarje prižene v naše kraje stiska za hrano, ko je v drugih višjih gorah še huda zima, ali mogoče gon po novem življenjskem prostoru. Le-tega za krokarje in tudi za nekatero drugo divjad na Boču verjetno ne bo nikoli več, ker s prostorom tukaj gospodarita gozdno gospodarstvo in planinsko društvo, ki pa varovanju naravnih zaklonišč divjadi ne namenjata dovolj skrbi.

Jakob Črnoga

Preparator svetuje

V Nemčiji uvajajo nov način prepariranja. Spremembe se predvsem nanašajo na standardno dolžino vratu in novo tehnologijo obdelave. Gre za uporabo plastičnih modelov za ogrodja teles živali,

ki so dovršeno oblikovana. Preparirane živali so tako kar najbolj podobne živalim v naravi. Razumljivo, da so modeli različnih velikosti. Lovci često nepravilno odrežejo glavo, npr. srnjaku, jelenu, divjemu prašiču. Lahko bi rekli, da jo vsak odreže po svojem okusu. Nekateri kmalu za ušesi, drugi na pol vratu, le malo je takih, ki jo odrežejo na pravem mestu. Kaj rado se tudi zgodi, da kože ne odrežejo ravno. Zaradi tega jo je potem treba krajšati in jo zravnati, da lepo pokrije vso površino preparata. Objavljena skica kaže, kako in kje je treba rezati. Na skici levo je prikazano, kje je treba prerezati kožo od rogovja po zatilju do pleč. Na skici desno je prikazano, da je kožo treba odrezati po sredini plečeta oziroma sprednjih nog. Če tako odrezana koža kakemu lovcu ni po njegovem okusu, naj se raje odloči le za preparirano rogovje, roglice, rogove, čekane. Tako bo bolj estetsko!

Kožo je treba lepo odreti in jo nasoliti. Glava seveda ostane neodrta, v koži; odrežemo jo od odrtega vratu v zatilju. Če glavo z delom kože pošljemo preparatorju po pošti, je omot treba dobro zaščititi, da iz njega ne teče kri in drugo. Na omotu naj bo natančen naslov prejemnika kakor tudi pošiljatelja, ki naj v priloženem pismu sporoči tudi svoje želje, kako naj bo žival oziroma njen del nagačen, kam obrnjena glava ipd. Vse to pripomore, da sta zadovoljna naročnik in preparator.

Nova tehnologija se uspešno uveljavlja v industrijsko razvitih deželah. Ne bi bilo napak, če bi jo v okviru možnosti začeli uporabljati tudi pri nas.

Končno še pripomnim, da naj lovci ne pošiljajo v prepariranje ptic, ki jih ulepni spomladi in poleti, ker v tem času ptice menjavajo perje. Tudi na videz lepo operjen ptič ima prav gotovo veliko perja še v tulcih. Nagačen ptič s takšnim perjem je pa podvržen hitre-
mu propadanju.

Franc Kumer, preparator,
Kapla 61, 63304 Tabor

Pijani srnjak

LD Gorica že nad 20 let prireja pogone na lisice in divje prašiče na Gabrijelovem hribu blizu Nove Gorice. Tak pogon je bil tudi 11. januarja letos.

Ta Gabrijelov lov je bil vzorno organiziran. Divjih prašičev v pogonu sicer ni bilo, padle pa so 4 lisice. »Zadnji pogon« smo imeli na »Kekcu« in bilo je fantastično »lušno«. Tako prijetno, da sem po končanem »zadnjem pogonu« povabil, kot gospodar LD Gorica, najožje sodelavce v svojo zasebno klet na najboljšo kapljico.

Ne spominjam se prav natančno, kako se je v kleti vse skupaj končalo. Sklepam, da je moralo biti nadvse prijetno, saj so me sosede naslednji dan opozarjali, da naj drugič bolj zaprem kletna vrata, kadar bom gostil podobno družbo.

Drugo jutro, medtem ko sem spal kot ubit, je moja pridna in nadvse cenjena ženka šla v klet pospravljat. Za njo je priskakljaj naš srnjaček, ki je na ženo še prav posebno navezan. Žena sploh ni opazila, kdaj je srnjaček popil vino iz golide; najbrž smo slabo zaprli pipo in vino se je nateklo v posodo. Ko je žena zagledala srnjačka, kako se mu zapletajo noge, jo je zaskrbelo, kaj če je žival kje staknila strup, toda kmalu je uganila, da je pijan (od mene se gotovo ni mogel naučiti). Obnašal se je prav smešno, zmedeno. Toda stanje se mu je tako hitro slabšalo, da me je žena zbudila. Kaj sem hotel? Telefoniral sem veterinarju, ki mi je svetoval, naj mu dam piti carbo bismut, ki ga dobim v lekarni. Z avtomobilom sem se odpeljal v mesto v lekarno in ko sem se vrnil, je bil srnjaček že v takem stanju, da sem mislil na najhujše. Ležal je na tleh in ni se mogel dvigniti. Zmajeval je z glavo sem in tja, gor in dol. Žena je medtem že skuhalo kavo, vanjo sva stresla prašek in našemu »pijancu« to pijačo nalila v usta. V omotici je bil še štiri ure, nakar sva mu ponovno dala zdravilo in srnjaček se je opotekaje dvignil in začel milo pivkati. Prosil je za vodo. Ko

jo je dobil, je začel hlastno piti, še bolj hlastno kot jaz, ko me je žena prebudila. Srnjaček se je napil sveže vode, potem pa se je umaknil k počitku. Drugi dan je spet priskakljaj čil in zdrav. Ta dogodek naj bo v pouk in opozorilo vsem kolegom, gospodarjem lovskih družin, da naj vedno izpraznijo golido pod sodom do dna in potem pipo tudi dobro zaprejo, da se jim ne bi pripetilo kaj takšnega kot meni.

Karlo Mozeitič,
gospodar LD Gorica

Mladi pišejo

Krmil sem divjad

Kazalo je, da bo tudi ta zima suha in topla, kakor sta bili prejšnji. Toda sredi februarja je začelo snežiti. Sneg je padal neprenehoma tri dni, da se ga je naletelo skoraj meter. Spomnil sem se na divjad, ki v gozdu prezeba in si pod zasneženim drevjem išče hrano. Zasmilili so se mi vsi gozdni prebivalci. Ko je prenehalo snežiti, sem natlačil seno v koš, si ga oprtal in s smučmi odrinil divjadi na pomoč. V gozdu je bilo vse tiho, le tu in tam se je vsul snež z drevja. Pod smučmi mi je škripalo in le s težavo sem se prebijal naprej. Prismučal sem do prvega krmišča. Odpel sem smučmi in natlačil seno v krmilnico. Potem sem šel do drugega krmišča in koš je bil kmalu prazen. Moral sem domov po nov zaloga-
gaj hrane.

Naslednji dan je v gozdu vse oživel. Srnjad je prišla na krmišča, ptice so se spreletale po drevju in se spuščale k ptičji krmilnici. Više gori v hribu je včasih zalajal lisjak. Krmišča so bila čez nekaj dni prazna in moral sem nositi znova. Skoraj vsake tri dni.

Ko sem se nekega dne vračal, sem na stezi dobil ptička, ki je imel izpuljen rep. Odneseš ga domov, da bi mu pomagal, a je kmalu poginil. Tudi ta kratka, a huda zima je več slabotnim živalim vzela življenje. Tako narava poskrbi, da za nadaljnji razplod ostanejo krepke, močne živali. Vem, da je tako prav. Toda razum je eno, srce drugo. Zato želim, da bi bile zime mile, da divje živali ne bi prezebale in stradale.

Rudolf Peric

Jože Nagode

Roman Čuček

Mirko Mali, Podljubelj,
učencem osnovne šole
v Trziču

Jubilanti

Jože Medved je 30. 3. 1976 praznoval svojo 60-letnico. Rodil se je v Dol. Praprečah na Dolenjskem in se že pred vojno vključil v zeleno bratovščino. V času NOB ga je pot zanesla na Gorenjsko, kjer je bil obveščevalni oficir vse do konca vojne. Po osvoboditvi se je vrnil v domači kraj, kjer je služboval kot gozdar do upokojitve. Član naše LD je od leta 1950 in je ves čas opravljal pomembne funkcije v upravnem odboru LD. Sedaj je že vrsto let naš lovski čuvaj.

Številnim lovcom širom po Dolenjski je znan po svoji duhovitosti in dobrosrčnosti. Mladim lovcom je zgleden, dober učitelj. Odlikovan je z znakom za lovske zasluge. Dragi Jože, želimo ti, da bi še dolgo hodil zdrav in zadovoljen po lovskih stezah in ostal med nami še veliko let.

Lovci LD Velika loka

Franč Koželj-Vanja je 4. februarja 1976 slavil 60-letnico življenja. Že leta 1941 se je vključil v OF in naslednje leto stopil v partizane. Po

osvoboditvi je bil dolgo na odgovornih in vodilnih položajih službe državne varnosti, poleg tega pa požrtvovalen družbenopolitični delavec in navdušen član zelene bratovščine, kateri se je zlasti posvetil po upokojitvi. Za svoje uspešno delo v NOB in po osvoboditvi je prejel številna vojaška in civilna odlikovanja, med njimi red zaslug za narod s srebrnimi žarki, red dela z zlatim vencem ter znak za lovske zasluge. V lovstvu je pričel delati leta 1947. Bil je starešina LD Kranj, nato vrsto let starešina LD Udin boršt in sedaj LD Šenčur. Jubilant ima velike zasluge pri gradnji lovskih naprav, posebno za dograditev lovskih koč v Udin borštu in šenčurskem lovišču, ter za zadovoljiv stalež divjadi v lovišču LD Šenčur.

Ob jubileju ti tvoji prijatelji želimo še mnogo zdravih let in dober pogled.

Lado P.

Rudolf Peric je 31. marca letos praznoval svojo 75-letnico. V zeleno bratovščino je stopil kot mladenič takoj po prvi svetovni vojni. Zaradi zavedne domoljubnosti pa so mu italijanske okupatorske oblasti kmalu vzele lovsko orožje. Po enajstih letih življenja v tujini, ker zanj doma ni bilo kruha, se je v začetku druge vojne vrnil in takoj začel sodelovati v OF. Leta 1942 je bil aretiran in odpeljan na prisilno delo v notranjost Ita-

lije. Konec vojne je postal oficir JLA in kot tak služboval do priključitve Primorske k Jugoslaviji.

Šele ko je slovenski primorski rod svobodno zadihal, je Rudi dobil zopet možnost lovskega udejstvovanja. Povsod, kjer se je pojavil, je stal na strani pravice in poštenosti. Zaradi svoje napredne lovske miselnosti in nesebičnega duha je ves čas opravljal razne funkcije v LD kakor tudi v področni LZ. Tudi lovski kinologiji je dal svoj prispevek; nekaj let je imel lastno psarno ptičarjev. Dobil je priznanje ZLD Gorica in odlikovanja: znak in red za lovske zasluge II. stopnje ter srebrni kinološki znak.

K jubileju mu iskreno čestitamo ter kličemo: še na mnoga leta!

Člani LD Gorica

Roman Čuček je 24. 2. 1976, rojen v Slivnici pri Mariboru, slavil svojo 70-letnico. Kot gonjač in ljubitelj prirode si je že v rani mladosti pridobil precej znanja in lovskih izkušenj. Ko mu je bilo 25 let, je dobil orožni list in se vključil v lovske vrste. Postal je pomožni lovski čuvaj pri takratnem zakupniku slivniškega lovišča.

Po osvoboditvi, leta 1946, je bil soustanovitelj tedanje LD Slivnica, ki se je leta 1948 zaradi premajhnega lovišča priključila LD Hoče. Kasneje je pomagal opraviti pionirsko delo pri organizaciji in upravljanju lovišča LD Hoče.

Vse do pred kratkim, ko mu je dopuščalo zdravje, je nesebično in požrtvovalno delal in izvrševal naloge zlasti pri gojitvi divjadi.

Dragi Roman, kot poštenemu lovskemu tovarišu ti ob življenjskem jubileju iskreno čestitamo in želimo trdno zdravje ter obilo lovskega užitka še dolgo vrsto let.

Lovci LD Hoče

Iz Lovske družine Logatec

Jože Nagode je 24. 3. 1976 praznoval svojo 70-letnico. V LD Logatec se je včlanil kmalu po osvoboditvi in je torej naš član že skoraj 30 let. Vsa svoja lovska leta je bil, kakor je še sedaj, zelo aktiven in vztrajen lovec. Veliko truda je posvetil pokončevanju škodljivcev v lovišču, še vedno pa je vnet rejec lovskih psov. Svoje izkušnje o lovu rad posreduje mlajšim lovcom. Večkrat je bil tudi izvoljen v upravni odbor LD in je bil skupno funkcionar LD šest let.

Peter Kunc je praznoval sedemdesetletnico svojega življenja. Lovec je postal kmalu po osvoboditvi in je še danes zelo navdušen ljubitelj divjadi in narave sploh. V svoji lovski dobi je uplenil jelena in celo medveda. V naši LD je bil veliko let vzoren blagajnik.

Obema jubilentoma iskreno čestitamo in jima želimo še mnogo zdravih let ter lovski – dober pogled!

Člani LD – M. R.

Lovska organizacija

Naš lovski kroj

O »našem« lovskem kroju razmišljam že od tistega dne, ko sem prvič stal pred ogledalom, oblečen v ta »naš« lovski kroj. Govoril sem o tem le tu in tam med prijatelji. O pisanju se nisem upal misliti. Toda zdaj, ko sem prebral članek izpod peresa Juleta Vobiča o lovski obleki v Lovcu, št. 11/76, sem se zlahka odločil, da izpovem svoje mnenje, čeprav bi ostal v manjšini.

Tudi jaz se pridružujem mnenju tovariša Vobiča, da zaslužijo naši lovski tovariši iz Podbrda pohvalo, ker so se potrudili najti blago in barvo, ki naj bi bila enotna za vso Slovenijo. Vendar, tu ne gre toliko za material kot takšen. Mnenja sem, da je ta pobuda vredna priznanja predvsem zaradi tega, ker bi se iz te pobude sedaj res lahko rodila možnost za uniformiranost slovenskih lovcev. Toda kljub vsemu dobremu me nekaj vendarle moti. Sklep, da sta edino pravilna barva in edino pravilno blago le iz tovarne Bača – tako si drznem misliti –, najbrž ne more

sprejeti ena LD, ena tovarna ali en UO, pa četudi UO LZS! Ta kroj naj bi nosilo 16 000 lovcev (in zakaj ga ne bi nosili vsi lovci Jugoslavije?), zato bi bilo prav, da bi pred odločitvijo UO LZS tudi lovci rekli svoje mnenje. Jaz bom povedal svoje.

Enostavno ne morem razumeti, kako smo bili sposobni organizirati tako napredno lovsko organizacijo, ki nima primere v svetu. Kako smo mogli vnesti v to organizacijo toliko naprednega duha, toliko napredka, ki nam je lahko samo v čast – nekaj pa nismo znali. Še vedno se oblačimo v podobno lovsko obleko kakor naši predniki in kakršno še danes nosijo v sosedni državi, kjer je ta kroj hkrati tudi nacionalni kroj. Rekli boste, da je kljub vsemu vendarle razlika med našim krojem in »oberštajerskim ancugom«. Na žalost je ta razlika neznatna! Tako se danes ob obiskih pri sosedih »zlijemo« z njimi in oni z nami, kadar pridejo k nam. Nimam nič proti lovcem sosedom in njihovim oblekam. Sem le proti »naši«, ki je podobna njihovi. Kaj ga v Sloveniji res ni, ki bi imel takšno roko in toliko uma, da bi narisal pravi slovenski kroj (ali pa tudi jugoslovanski)? Še manj pa razumem, kako se UO LZS lahko tako zlahka odloči za spremembo v kroju. Dobrih 23 let je minilo, ko je LZS predpisala kroj je-

lenje rjave barve. Zdaj je enostavno ta sklep spremenila, ne da bi se posvetovala.

Ta »štajerska fazona«, pas »dragonar«, »faltna«, vse to je, kakor da bi oblačili fakirsko suknjo. In zdaj, ko so fantje dali predlog za enotno blago, nadaljujemo z isto »fazono«, ki je nikoli ne bomo mogli razširiti na druge lovske organizacije v Jugoslaviji, ampak bomo še naprej podobni Fricem, Hanzlom in Zeplom. Predlagana zelena barva je res – če primerjamo dosedanje barve – zelo lepa. Vendar zelena barva nikoli ne more biti tako reprezentativna kakor rjava. Zelena barva ni elegantna barva. Marsikdo misli, da moramo nositi zeleni kroj, ker se tudi nazivamo »zelena bratovščina«. Lovstvo lepše lahko predstavljamo v rjavem kroju z ozko zeleno obrobo. Kar zamislite si lovca v lepó športno krojenem rjavem suknjiču (z nekaterimi poudarki v kroju, ki jih ne znam tako natančno opisati), pod suknjičem s srajco v rahlo rjavem tonu ter z zeleno enobarvno kravato, okrašeno z lepo sponko z okličem ali kaj podobnega. Na levem žepku mu na zelenem traku visijo odlikovanja ali pa lovski znak, izdelan posebej za ta namen. Hlače z nerazširjenimi hlačnicami v spodnjem delu, le z zeleno črto v levem in desnem šivu. Pokrivalo in usnjene rokavice prav tako v rjavi barvi. Ogrnjen pa (v hladnih dneh) z zeleno pelerino, ker je za pelerino bolj primerna zelena barva, z našim lovskim znakom na levi strani. Ob skrbni razpravi pa bi se prav gotovo našel še boljši predlog.

Ivo Grögl,
Radlje ob Dravi

ravnina, drugo pa Konjiška gora. Lovišče je zlasti primerno za srnjad, zajce, fazane in jerebice. Tudi divji prašiči imajo v gori zavetje in hrano.

Vsako leto naredimo nekaj novih fazanjih krmišč, visokih prež, solnic ipd. V dveh predelih, kjer se radi zadržujejo divji prašiči, smo zorali krmni njivi in posadili topinambur. Za fazane smo zgradili voljere in oboro. Semkaj spustimo fazanje kebkce, jih krmimo, dokler ne zrastejo in ne odlete čez visoko ograjo v lovišče.

LD ima lasten dom in nekaj zemlje. Tu priredimo vsako leto tradicionalno tekmovanje na umetne golobe in včasih tudi zabavo.

V zadnjem minulemu letu se je članom izpolnila dolgotrajna želja po lovskem praporu. S prizadevanjem požrtvovalnih članov in drugih ljubiteljev narave, ki so za prapor kupili 320 žebličev in 15 trakov, smo 28. 8. 1975 razvili svoj prapor.

Zajčji stalež je tudi pri nas nazadoval. Odstrel te divjadi smo realizirali le 40%. Temu pa ni kriv samo manjši stalež, ampak tudi spremenjen način lova; lovcem brakirjem je prepovedan odstrel. V tem lov. letu smo zajca popolnoma zaščitili.

Enaka ugotovitev velja tudi za fazane. Kljub vlaganju je bil stalež slab, dosegli smo samo 40% odstrel od števila vloženih fazanov. Vzrok temu pripisujemo v glavnem slabemu vremenu, saj so se nalive vrstili dan za dnem in uničevali gnezda.

Pohvalimo se lahko le s številčnostjo srnjadi. Dosegli smo bonitirani stalež in realizirali odstrel 80%. Uplenjene so bile v glavnem slabotnejše živali, torej gojitveni, izbirni odstrel.

Divjih prašičev je bilo več kakor prejšnja leta. LD je plačala 30 000 din odškodnine za škodo na poljskih kulturah, predvsem na koruzi, ovsu in krompirju. Gospodarjenje z divjimi prašiči ureja bazenska skupnost lovske družin. Z ozirom na škodo je bil naši LD v lov. letu 1975/76 povečan odstrel od 7 na 10 prašičev. Lani smo lov na prašiče začeli zelo pozno, šele v januarju,

Anton Šporar, Franc Pajek in Boris Planinc, člani LD Slov. Konjice. Vsi trije so streljali na »belega« merjasca

Konjiški lovci

LD Slovenske Konjice so aprila na občnem zboru polagale obračun o svojem delu v lov. letu 1975/76. V LD je včlanjenih 56 lovcev, skupaj s pripravniki, in lovimo na površini ca. 5000 ha. Nekaj manj kot pol lovišča je

ko je zapadel prvi sneg. Ugotovili pa smo, da je v lovišču manj prašičev, kakor smo domnevali. Odselili so se s Konjiške gore v lovišča z več hrane. Zato odstrelnega plana nismo uresničili. Položili smo le 4 ščetinarje, vsi so bili merjasci od 80 do 120 kg. Med plenom je bil tudi bel merjasec s črnimi lisami.

Ko smo po lovu, na katerem je padel »beli« divji prašič, sedeli za mizo na zadnjem pogonu, pride k nam eden izmed naših lovcev in pravi: »Fantje, išče vas kmet, ki ste mu ustrelili domačega prašiča.« Vsi smo prvi trenutek debelo pogledali in pomislili, kaj če je res, saj je bil uplenjen res blizu kmetije.

Menimo, da je bil križanec (divji merjasec in domača svinja). Nagačena trofeja bo krasila naš lovski dom.

Ivan Skok

Uspela lovška razstava slovenjgraškega območja v Doliču

Vsako leto je v občini Slovenj Gradec lovška razstava in ocenjevanje trofej, ki ju pripravi vsakič druga lovška družina. Lovskogojitveno območje (bazen) sestavljajo lovišča lov. družin: Slovenj Gradec, Podgorje, Golavabuka, Gradišče, Mislinja in Dolič. Letos je bila na vrsti LD Dolič, ki jo je komisija za lovstvo pri SOB Slovenj Gradec pooblastila, da izvede ocenjevanje trofej in pripravi lovsko razstavo. Razstava je bila od 29. 2. do 4. 3. 1976.

Ob otvoritvi razstave je najprej zapel moški pevski zbor XIV. divizije iz Doliča. Razstavo je odprl Mirko Šverc, starešina LD Dolič. Ocenilo o uplenjenih trofejah je podal Jože Tretjak, ki je predsednik komisije za lovstvo SOB Slovenj Gradec in bil tudi zastopnik LZ Maribor. Ugodno je ocenil lovsko gospodarjenje v slovenjgraškem bazenu. Po otvoritvi so si vsi navzoči lovci in nelovci ogledali lovski film v kinodvorani združnega doma v Doliču. Razstavo je posnela tudi ljubljanska televizija in jo predstavila širši jav-

Z razstave slovenjgraškega območja v Doliču

Foto R. Kozjak

nosti v svojem Obzorniku 2. marca 1976.

V lovskem letu 1975/76 je bilo v slovenjgraškem območju uplenjenih 111 srnjakov, 105 srn in 52 srnjih mladičev, dalje 25 muflonov in 21 gamsov. Poprečna teža srnjakov je bila 17–18 kg, srn 15 kg, mladičev pa 9 kg. Vse ocenjene trofeje so bile skrbno očiščene in pravilno pripravljene. Lovci LD Dolič

so prikazali na razstavišču tudi divjad (nagačeno) v naravnem okolju. Obiskovalci so videli močvirske ptice, fazana, poljske jerebice, jazbeca, gozdnega jereba, dihurja, velikega in malega petelina, gamsa, belko in še drugo divjad slovenjgraških lovišč. Posebno priznanje za pripravo razstave zaslužita preparator Rafko Potočnik in Janez Grabec.

LD Dolič je kot organizator imela tudi svoj razstavni pano, na katerem so bile razstavljene vse vrhunske trofeje članov LD, uplenjene v času njenega 30-letnega obstoja. Med temi trofejami je bilo tudi srnjakovo rogovje s 133,75 točke. Rogovje je bilo ocenjeno na mednarodni lovski razstavi v Torinu leta 1973 in nagrajeno z zlato medaljo. Srnjaka je

Mufloni, srnjaki in gamsi na razstavi v Doliču

Foto R. Kozjak

uplenil na Paškem Kozjaku
Rihard Kozjak.

Razstavo si je ogledalo mnogo lovcev, učencev in dijakov ter drugih obiskovalcev. LD Dolič se je predstavila z razstavo kot dober organizator. Zato še nekaj besed o njej! Njeno lovišče je hribsko, obsega obronke Pohorja, Paškega Kozjaka in meji z Graško goro. Lovišče meri nekaj nad 3000 ha in meji na lovišča lov. družin: Mislinja, Škale, Velenje, Dobrna, Vitanje in goj. lovišče Pohorje. Na Paškem Kozjaku živijo tudi gamsi in so prehodna divjad v lovišču LD Dolič. Zato so se vse lov. družine, ki gospodarijo z gamsi tega področja, domenile za skupno reševanje vprašanj o gojitvi in varstvu te plemenite divjadi. Pobudnik skupnih posvetov je bila prav LD Dolič, ki ima sedaj 38 članov. Zadnja leta želijo postati člani številni kandidati. Prosvetna komisija LD deluje zelo dobro, saj so v zadnjem desetletju prav vsi njeni pripravniki uspešno opravili lovski izpit.

Rihard Kozjak

LD Banja loka – 30 let

Lovska družina Banja loka je bila ustanovljena l. 1946 in gospodari na 4899 ha lovne površine. Lovišče obsega enega najlepših predelov Kočevske, del Kolpske doline, ki jo krasi najbrž edina

še čista reka v Sloveniji – Kolpa, z lepo okolico, bogato iglastih in listnatih gozdov.

Ob ustanovitvi je LD štela 11 članov, od katerih so še danes v LD trije: Anton Rauh, Jože Simončič in Jože Južnič. Ze v prvih letih obstoja LD so njeni člani s prostovoljnim delom pomagali pogozditi del lovišča, sodelovali pa so tudi pri zagotovitvi določenih količin mesa za obvezno oddajo.

V lovišču je predvsem zastopana številna velika divjad. Število divjadi so v letu 1950 cenili na 145 srnjadi, 150 zajcev in 40 gozdnih jerebov. Število divjih prašičev ni prikazano, vendar jih je bilo v tem letu uplenjenih kar 33. Šele leta 1956 je bil tukaj uplenjen prvi jelen in leta 1965 prvi medved. V letu 1958 so prijavili kmetje prvo škodo od divjadi, ki od leta v leto narašča. V letu 1975 je npr. preseгла 130 000 din.

V letu 1970 je bil stalež ocenjen na: 70 jelenjadi, 180 srnjadi, 10 gamsov, 20 divjih prašičev, 3 medvede, 5 velikih petelinov. Vsi podatki so iz statistike LD.

Članstvo se je v letu 1950 povečalo na 32, v letu 1970 pa na 41. Sedaj LD šteje 64 lovcev, od katerih je 23 članov ZK. Pri sprejemanju novih članov LD nikdar ni bila zaprta.

Vsa leta člani z vestnim delom skrbijo za lovišče, gradijo visoke preže za opazovanje divjadi, krmišča, lov-

ske steze in obdelujejo njive za divjad. Gospodarske organizacije so LD pomagale pri gradnji manjše lovške kočice in pri nabavi prapora. Sedaj, po 30 letih, so člani ponosni na urejeno lovišče in bogat stalež divjadi.

Vendar člani ne delajo samo v okviru LD, temveč so vsestransko aktivni tudi v družbenopolitičnih organizacijah, pri sodelovanju s sosednjimi lovskimi družinami in s pobrateno LD Podlehnik pri Ptuj. Upravnemu odboru LD zlasti pomagajo komisije za: strelstvo, turizem, splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Lovske posvete vedno združimo s predavanji, vsi smo tudi naročniki Zlatorogove knjižnice.

Organizacijsko oziroma društveno dejavnost v celoti krijemo s članarino, večji del sredstev pa prispevamo za gospodarjenje v lovišču in za kinološki sklad. Uvedeno imamo dežurno čuvajsko službo v lovišču, ki dodatno obremenjuje vse članke kot obvezno delo.

V lov. letu 1975/76 smo uplenili 98 velike divjadi oziroma dali 3205 kg mesa na tržišče oziroma za izvoz.

Novi zakon o lovstvu nas ne bo presenetil, ker smo del novosti, ki jih zakonski osnutek predvideva, že vnesli v naše družinske akte. A člani LD Banja loka upravičeno negodujejo, ker se njihov večletni predlog za ustanovitev solidarnostnega sklada pri področni LZ Kočevje ne ustanovi. Lovske družine so namreč različno prizadete s škodo, medtem ko divjad ne pripada samo enemu lovišču, temveč lovskogojitvenim območjem. S tem skladom naj bi krili del škode in si sploh medsebojno pomagali. Sicer je res, da nam je LZ Kočevje v preteklem letu finančno pomagala pri plačilu odškodnine za škodo, vendar s tem problem ni rešen. Zaradi neurejenih meddružinskih finančnih odnosov pa se ne bi smeli poslužiti prekomernega odstrela. Zavedamo se, da nam je družba dala v upravljanje del družbenega premoženja, o čemer smo dolžni polagati jasne in čiste račune.

Drago Piršič

V spomin

Franc Novak iz Drobotinc je zapustil lov. vrste 8. 1. 1976, v 52. letu starosti. Z njim je naša LD izgubila požrtvovalnega lovca, prizadevnega gojitelja divjadi in dobrega tovariša. Izhajal je iz kmečke družine in deloval v lovskih vrstah nad dve desetletji. Izkazal se je tudi kot vodnik lovskih psov in lovovodja. Zlasti v lovski družbi je bil nepogrešljiv, sicer pa med vaščani spoštovan kot dober gospodar.

Od njega smo se poslovili na pokopališču v Apačah z lovskimi častmi. Dragi Franc, tvoj lik bo živel med nami in tvoje delo v lovskih vrstah ne bo pozabljeno.

LD Apače

Iz LD Rečica pri Laškem

Dr. Jožeta Dolanca, roj. 10. 3. 1909 v Hrastniku, zdravnik zdravnstvenega doma Laško, je zahrbtna bolezen iztrgala iz naših vrst 5. 12. 1975.

Kot zdravnik se je že leta 1942 vključil v NOB in aktivno sodeloval. Aprila 1944 je vstopil v NOV ter opravljal razne pomembne funkcije. Bil je upravnik partizanske bolnice Moravče, vodja kir. ekipe XIV. divizije, šef sanitete Pohorske in šlandrove brigade, upravnik partizanskih bolnic v revirju in po osvoboditvi upravnik vojaške bolnice Rimske Toplice. Za svoje delo v NOB je prejel visoka odlikovanja.

Takoj po osvoboditvi se je vključil v lovsko organizacijo in bil naš član vse od njegovega prihoda v Laško.

Dr. Franju Rošu, starosti laških lovcev in soustanovitelju LD Rečica pri Laškem, je otožno zatrobil lovski rog in strelil lovskega pogona so odmevali v zimskem popoldnevu, ko smo ga rečiški lovci 8. 1. 1976 polagali k zadnjemu počitku.

Koča LD Smast na Planici pod Krnom

Foto J. Gaberšek

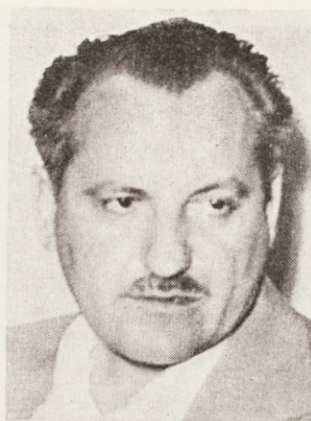

Milan Šušteršič

Dr. Jože De Glerija

Dr. Nikolaj Lanščak

Anton Slodnjak

Pokojnik je bil roj. 26. 11. 1884 v Hrastniku, od koder se je kmalu po prvi svetovni vojni preselil v Laško. Pred drugo svetovno vojno je bil veliko let napreden lovozakupnik, ki je vzorno gospodaril z loviščem in divjadjo. Imel je poklicnega lovca. Prvi v tem kraju je poskrbel za trop čistokrvnih lovskih psov, zgradil voljero za fazane in jih naseljeval.

Po drugi svetovni vojni je kljub visoki starosti aktivno sodeloval v lovski družini, ji pomagal z nasveti in s svojo bogato prakso vzgajal mlajše v dobre in poštene lovce. Lovci kakor tudi drugi občani bomo oba ohranili v trajnem spominu.

LD Rečica pri Laškem – B. L.

Milan Šušteršič nas je 8. 1. 1976 nepričakovano zapustil v 59. letu starosti. Rojen je bil na Rakeku. Po osvoboditvi je prišel v Mursko Soboto in se posvetil delu v banki kot njen direktor.

Z lovstvom se je začel ukvarjati v LD Kupšinci. Kot starešina je s svojo mirno in preudarno besedo vodil LD več kot uspešno skozi vse težave in s svojim zdravim humorjem pestril love in lovska srečanja. LD Kupšinci, pozneje LD Tišina, je bila predvsem po njegovi zaslugi med najboljšimi družinami LD Murska Sobota.

Aktivno je deloval tudi v upravnem odboru in komisijah LZ Murska Sobota. Za svoje delo je prejel več priznanj in odlikovanj. Mladim

lovcem je rad in uspešno posredoval svoje bogato znanje, ki si ga je pridobil iz domače in tuje literature ter ob dolgoletnih izkušnjah.

Dragi Milan, z veliko žalostjo smo se mnogo prerano poslovili na soboškem pokopališču, ko si odšel za vedno od nas v svoje zadnje domovanje na svoj rodni Rakek. Naša topla zahvala in lepi spomini pa ostanejo trajna vez s teboj.

LD Tišina
in LZ Prekmurje – A. P.

Dr. Jože De Glerija nas je 14. 1. 1976 za vedno zapustil, v 84. letu starosti. Rojen je bil v Logatcu, študiral medicino v Gradcu in kot 30-letni zdravnik prišel na Bled. Prebivalci Bleda so ga cenili kot sposobnega zdravnika in socialno čutečega človeka. Vsestransko so mu zaupali in ga izvolili tudi za župana Bleda. Bil je zaveden Slovenec. Ko so v našo deželo vdrla okupatorji, so ga Italijani kot prvega na Bledu aretirali. Nemci so ga hoteli postaviti za zdravnika nemške civilne in vojaške posadke, kar pa je odločno odklonil. Zato je moral v pregnanstvo, a se mu je posrečilo priti v Belo krajino. V Metliki si je našel skromno zavetišče, kjer je kot aktivist zavrnil partizane. Italijani so ga odkrili, ga obsodili na smrt, a pozneje pomilostili na 28 let ječe. Kazen je do kapitulacije Italije prestajal na Elbi. Po vojni se je vrnil na Bled, se vključil v delo

pri obnovi domovine in v družbenopolitičnih organizacijah.

Bil je ustanovni član LD Bled, vseskozi član njenega UO, več let tudi tajnik in član Okrajne lov. zveze Radovljica. Bil je ugleden svetovalec in sposoben lovski učitelj ter vedno vsakomur pripravljen pomagati. LZS ga je odlikovala z znakom in redom za lov. zasluge II. stopnje. Kako je bil priljubljen, je pokazala udeležba na njegovi zadnji poti. V poslednje slovo mu je zatrobil lovski rog, odjeknili strelji iz lovskih pušk in lovci smo mu z zelenjem pognrili grob. Naj mu bo lahka slovenska zemlja!

LD Bled – M. K.

Dr. Nikolaj Lanščak-Miki, dolgoletni starešina LD Murska Sobota, nas je po kratki, hudi bolezni zapustil star komaj 50 let. Ob zvokih lovskih rogov in streljih iz lovskih pušk smo ga položili k večnemu počitku 16. januarja 1976.

Rojen je bil v Murski Soboti, kjer je tudi dokončal gimnazijo. Posvetil se je študiju medicine in postal ugleden zdravnik-specialist internist. Po opravljenem študiju je stopil v lovske vrste. Lovski učitelj mu je bil njegov oče, veteran prekmurskega lovstva, ki je še danes aktiven lovec.

Nikolaj je bil neprekinjeno 12 let pred svojo smrtjo starešina naše LD, deloval pa je tudi v upravnem odboru

in komisijah LZ Prekmurje. Bil je velik borec za ohranitev narave in zdravega okolja za človeka in divjad. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Dragi Miki, hvala ti za vse, kar si storil za napredek LD Murska Sobota in lovstva v Prekmurju sploh! Kot dobrega lovskega tovariša, poštenega lovca in dolgoletnega našega vodjo te bomo ohranili v najlepšem spominu.

LD Murska Sobota
in LZ Prekmurje – B. R.

Anton Slodnjak, ustanovni član in prvi predsednik LD Juršinci, je po zahrbtni bolezni v 75. letu življenja za vedno odšel. Z vsemi lovskimi častmi smo ga pokopali 10. 2. 1976.

Že leta 1927 je postal lovec. Tedaj se je skupaj s tudi že pokojnim lovцем Janžom Toplakom odpravil h grofu Pongracu v Dornavo in ga prepričal, da je odstopil del gričevnatega lovišča domačim kmetom in delavcem. S tem je Anton opravil pionirsko delo in položil temeljni kamen slovenski lovski organizaciji v tem kraju. Tako je bilo konec časov, ko je bil naš človek le gonjač in hlapec fevdalnim gospodom.

Takoj po vojni pa je zbral okoli sebe prijatelje narave in divjadi – delavce, kmete in delovno inteligenco – ter bil eden glavnih ustanoviteljev nove, socialistične lovske organizacije v Juršincih. Od tedaj je imel nenehno

odgovorno funkcijo v LD: bil je predsednik, gospodar, blagajnik, tajnik, smrt pa ga je zatekla kot predsednika NO. LZS ga je l. 1970 odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Bil je vzoren, iskren, požrtvovalen in do kraja pošten. S svojim lovskim znanjem in bogatimi lovskimi izkušnjami je veliko doprinesel k napredku našega lovstva. Vedno je tudi delal za organizacijsko homogenost LD in pravo tovarištvo. Ob lovskih krstih oziroma sprejemih mladih lovcev v »zeleno bratovščino« je dajal ganljive napotke, kako morajo varovati naravo in živa bitja v njej.

Dragi Anton, težko te pogrešamo, še posebno pa bomo občutili, da te ni med nami, ko bomo hodili ali se vozili na lov mimo tvoje domačije, kjer si se nam skoraj vedno priključil. Do konca naših dni bo ostal svetel spomin nate v naših srcih.

Lovci LD Juršinci – Š. G.

Jožeta Zalarja, gospodarja LD Cajnarje, v nedeljo, 5. 10. 1975, ni bilo na pogon. Namesto njega je prišla boleča in kruta novica, da je prejšnji dan končal svojo življenjsko pot. Umrli je v 47. letu starosti.

Rojen je bil 24. 2. 1929 v Dolnjih Otavah, vasici na robu gozdov. Kot otroku mu je bil gozd kraj nepozabnih iger in divje živali so bile njegovi dobri znanci. Pozneje je postal delaven član LD, pošten in lovsko pravičen lovec. Ker je cenil in imel rad divjad, mu je LD zaupala funkcijo gospodarja, ki jo je vestno opravljal od leta 1969. Kot preudaren in ustvarjalen človek je bil povsod upoštevan. Bil je tudi član sveta Krajevne skupnosti Otave-Begunje.

Dragi Jože, pogrešamo te, spomin nate pa živi med nami.

Lovci LD Cajnarje

Franc Prelog, star komaj 59 let, je bil 15. 1. 1976 žrtev cestnega prometa. Čez 25 let je bil pošten, požrtvo-

valen lovec in član naše LD. Več let je bil vzoren upravnik lovskega doma. Na njegovo pobudo smo pred 15 leti kupili staro zgradbo in jo preuredili v lovski dom. Ves svoj prosti čas je žrtvoval za ta dom. Med okupacijo je sodeloval v NOB, po vojni pa v raznih društvih in organizacijah. Med lovci in drugimi občani je bil priljubljen in spoštovan daleč naokrog. O tem je pričala številna udeležba na pogrebu. Položili smo ga v prerani grob na križevskem pokopališču in iz lovskih pušk so vzornemu lovcu jeknili strelji v zadnji pozdrav. Dragi Franc, smrt te je veliko prezgodaj iztrgala iz naše sredine, toda spomin nate bo še dolgo živel v naših srcih.

LD Križevci pri Ljutomeru

Franc Pogačnik – Otožno je 26. 1. 1976 zadonel lovski rog in odjeknila salva iz lovskih pušk po besniški dolini, naznanjajoč, da se poslavljamo od lovskega tovariša Bidovčevega Franceljina.

Rojen je bil pred 67 leti na Mohorju. Iz fantiča, ki je bil v gozdu in med divjadjo doma, je dorasel v odličnega lovca. Kasneje, ko se je preselil v Besnico in zagospodaril na posestvu, je stopil v lovske vrste. Bil je najboljši poznavalec besniških gozdov in divjadi, še posebno rastišč velikega petelina.

Naj ostane svetel spomin na delavnega kmečkega gospodarja, čebelarja, sadjarja, zlasti pa na lovca Franceljina! Naj v miru počiva v sosesčini besniških gozdov, ki jih je tako ljubil.

Hkrati se spominjamo tudi **Milana Levičnika** iz Kranja, dolgoletnega blagajnika, tajnika in člana uprav. odbora naše LD, od katerega smo se poslovili januarja 1975.

Člani LD Jošt – Kranj

Jože Mele – Tiho in nepričakovano je zapustil našo LD 13. 1. 1976, star komaj 56 let. Kot večletni predsednik LD, član NO ter gradbenega odbora je znal vcep-

ljati lovsko zavest in tovarištvo. Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge in s srebrnim kinološkim znakom.

Smrt je ustavila njegovo lovsko srce, ustavil se je za vselej njegov smeli lovski korak, ki je tako prijetno odmeval po Volčji poti in Želški gmajni. Zaman ga bo izzival v jesenskem roku jelen in srnjak bo pritajeno prihitel na onemeli klic piščalke.

Na zadnjo pot smo ga spremlili lovci – prijatelji na cerkniško pokopališče. Mrak se je spuščal nad dolino. Med vrhovi Javornika so ugašali zadnji sončni žarki in glasovi žalostinke so tiho doneli ob vznožju Slivnice...

Oči prisotnih so bile rosne in prapori so globoko klonili; v zadnji pozdrav mu je zadonel lovski rog, strelji pogona so odmevali v temačno nebo... Odmevi so se oddaljevali in utihnili, kakor je utihnilo njegovo dragocešno življenje. Krsto so pokrile zelene smrekove vejice. Dragi Jože – počivaj mirno v poslednjem domu pod moško Slivnico in zelenim Javornikom...

LD Cerknica – V. F.

Lovska kinologija

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo. Kratice d, pd, odl pomenijo telesno oceno dobro, prav dobro, odlično.

Istrski kdl. goniči (JRGki):

Arap, odl. – Gera Meninska, odl. Leglo 1. 5. Rejec Marjan Slatinšek, Gornji grad 93. Bari, odl. – Kara odl. Leglo 29. 5. Rejec Milan Šetina, Vojnik 65. Biser Ojstriški, odl. – Hita, d. Leglo 11. 6. Rejec Ivan Ter-

glav, Tabor v Savinjski dolini.

Etos Mehovski, odl. – Elda, d. Leglo 11. 6. Rejec Danijel Mohorič, Spodnja Idrija 61.

Dar Strminski, pd. – Bora odl. Leglo 10. 5. Rejec Janez Polc, Podvine 7, Zagorje ob Savi.

Arno, odl. – Darka Konjiška, pd. Leglo 12. 6. Rejec Franc Bezenšek, Sp. Preloge 31, Slov. Konjice.

Ago, pd. – Beba, pd. Leglo 9. 5. Rejec Jože Klopčič, Jelenek 5, Trojane.

Nano Travnogorski, odl. – Ziva, odl. Leglo 20. 6. Rejec Ivan Strmole, Malo Hudo 10, Ivančna Gorica.

Nano Travnogorski, odl. – Kala Travnogorska, d. Leglo 24. 6. Rejec Franc Gornik, Grahovo 66, Grahovo pri Cerknici.

Bor, pd. – Desa, odl. Leglo 17. 5. Rejec Franc Lešnjak, Kristanova 57, Novo mesto.

Nano Travnogorski, odl. – Djana, pd. Leglo 17. 5. Rejec Franc Lešnjak, Kristanova 57, Novo mesto.

Arap, odl. – Cita, d. Leglo 9. 6. Rejec Jože Nadvežnik, Volog 19, Šmartno ob Dreti.

Nano Travnogorski, odl. – Jaga Travnogorska pd. Leglo 28. 6. Rejec Ivan Virant, Zimarice 9, Sodražica.

Heri, odl. – Bistra, pd. Leglo 10. 6. Rejec Janez Jerman, Videm 43, Cerknica.

Grom, pd – Aza Kočevska, pd. Leglo 19. 6. Rejec Ignac Mišmaš, Željne 22, Kočevje.

Etos Mehovski, odl. – Bara, d. Leglo 21. 6. Rejec Niko Mrak, Sp. Idrija 74, Sp. Idrija.

Etos Mehovski, odl. – Diana, odl. Leglo 15. 6. Rejec Viktor Rijoza, Kocjančiči 11, Dekani.

Posavski goniči (JRGp):

Bor, pd. – Flora, pd. Leglo 15. 5. Rejec Jože Gosak, Šempeter 174.

Kič, odl. – Lada, pd. Leglo 15. 6. Rejec Milan Ložar, Vinje n. h., Dol pri Ljubljani.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Laso, odl. – Faneza, pd. Leglo 27. 5. Rejec Anton Žužek, Jakičevo 1, Vel. Lašče. Cino, pd. – Dora, pd. Leglo 16. 5. Rejec Jože Ušaj, Vitovlje 82 a, Šempas.

Solan pes spremlja lovca tudi na srnjaka

Foto P. Adamič

Hektor, pd. – Uda Vitanjska, pd. Leglo 24. 5. Rejec Ivan Kotnik, Paka 23, Vitanje. Boj, pd. – Bari, odl. Leglo 25. 5. Rejec Rudi Kravanja, Stari trg pri Ložu št. 65. Egon vom Feuerriegel, odl. – Aga Bohinjska, pd. Leglo 11. 6. Rejec Franc Zalokar, Ribičev laz 56, Bohinjsko jezero.

Cino, pd. – Bora, pd. Leglo 16. 6. Rejec Srečko Čermelj, Ustje 2, Ajdovščina. Fatan Mutški, odl. – Astra, pd. Leglo 17. 6. Rejec Emil Germadnik, Center 97, Črna na Koroškem.

Azor, pd. – Bora, d. Leglo 24. 5. Rejec Alojz Tratnik, Trg M. Tita 8, Idrija.

Argo, pd. – Dijana, pd. Leglo 7. 6. Rejec Avgust Ošlak, Turška vas 28, Slovenj Gradec.

Bavarski barvarji (JRBb):

Dunav v. Laudan, pd. – Beti v. Guttespitz, odl. Leglo 3. 5. Rejec Zdravko Kosmač, Hotavlje 20, Gorenja vas.

Resasti ist. goniči (JRJri):

Atoš, odl. – Malina, pd. Leglo 2. 7. Rejec Jože Oblak, Cerkno 9.

Amor, pd. – Pisa, pd. Leglo 28. 3. Rejec Anton Novak, Željne 1, Kočevje.

Ari Izvirski, odl. – Zika, pd. Leglo 8. 5. Rejec Ciril Tušar, Poljane 18, Cerkno.

Nek Orleški, odl. – Bizara, pd. Leglo 23. 4. Rejec Ančka Udovič, Unec 115, Rakek.

Ari Izvirski, odl. – Tara, pd. Leglo 9. 5. Rejec Viktor Bavdež, Šentvid pri Stični 127.

Ari Izvirski, odl. – Ajka, pd. Leglo 3. 4. Rejec Jože Benedičič, Selca 96, Selca nad Škofjo Loko.

Nek Orleški, odl. – Iška, pd. Leglo junija 1976. Rejec Vladimir Kotnik, Imovica 11, Lukovica.

Nek Orleški, odl. – Brina, pd. Leglo 12. 6. Rejec Jože Ban, Lokev 74, Divača.

Tarzan Vojskarski, odl. – Beba, odl. Leglo 18. 6. Rejec Anton Čadež, Srednja vas 5, Poljane.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Ali Robogofalvi, pd. – Alka, pd. Leglo 2. 6. Rejec Rudi Ameršek, Žurkov dol, Sevnica.

Tedi od Ernestinove, pd. – Eta Gomilska, pd. Leglo 13. 6. Rejec Drago Štukl, Sela 14, Podčetrtek.

Tedi od Ernestinove, pd. – Eka Gomilska, d. Leglo 18. 6. Rejec Franc Strašek, Kristan vrh, Podplat.

Lovski terierji (JRLT):

Dago, odl. – Bora, d. Leglo 4. 7. Rejec Franc Perko, Podbrezje 125, Duplje.

Dago v. Kreusen Eiche, odl. – Aga, d. Leglo 2. 6. Rejec Alojz Grabnar, Šentvid pri Stični 116.

Zar Voglajnski, pd. – Biba d. Leglo 19. 5. Rejec Jurij Pesjak, C. na Dobravo 29, Sevnica.

Don Pobreški, odl. – Juca Bukovniška, pd. Leglo 18. 6. Rejec Geza Kalamar, Domaniševci 51, Križevci.

Dino, pd. – Eta, d. Leglo 11. 6. Rejec Lojze Prevc, Studeno 22, Zelezniki.

Carič, odl. – Tačka, pd. Leglo 7. 5. Rejec Danilo Jež, Gradšče 33a, Vipava.

Dago v. d. Krausen Eiche, odl. – Cara, odl. Leglo 14. 6. Rejec Franc Fister, Naklo 23.

Don Pobreški, odl. – Vaudnova Pupa, pd. Leglo 20. 6. Rejec Alojz Marhold, Jedlovnik 33, Zg. Kungota.

Ari, odl. – Dina, d. Leglo 25. 6. Rejec Franc Zidarič, Pavlovci 32, Ormož.

Samo, pd. – Dina Puštalska, d. Leglo 29. 6. Rejec Franc Starc, Sodražica.

Dik Poliški, pd. – Aga, pd. Leglo 30. 6. Rejec Franc Ivenčnik, Zg. Slemene 3, Loče.

Sak Pobreški, pd. – Ara, pd. Leglo 4. 6. Rejec Vinko Močnik, Cerkno 17, Cerkno.

Resasti jazbečarji (JRJri):

Dux v. Rossenrayerhof, odl. – Ruda, pd. Leglo 11. 5. Re-

jec Dane Namestnik, Prvomajška 3, Litija.

AS, pd. — Ciga Šmartinska, pd. Leglo 27. 5. Rejec Rajko Marenčič, Križe 24, Tržič.

Žigo Ločniški, pd. — Gina Rakovška, pd. Leglo 28. 4. Rejec Anton Esih, Šentvid, Grobelno.

Oki, pd. — Barica, pd. Leglo 2. 5. Rejec Jože Drgan, Mar-
no 23, Dol pri Hrastniku.

AS, odl. — Ada, pd. Leglo 13. 6. Rejec Jože Zabavnik, Tunce 21, Kamnik.

Ago, pd. — Alma, pd. Leglo 10. 6. Rejec Evgen Kuštor, E. Kuzmiča 4, Murska Sobota.

Foksterierji (JRFos):

Amor z Dobrče, pd. — Dika Podhomska, pd. Leglo 21. 6. Rejec Vlasta Koprivnikar, C. na Vrhovce 33, Ljubljana.

Koker španjeli (JRKŠ):

Pitter von der Goldquelle, odl. — Aca Dolgobrdská, d. Leglo 8. 6. Rejec Janez Marinko, Turnerjeva 32, Ljubljana.

Črt Klanški, pd. — Astra, pd. Leglo 8. 6. Rejec Ivan Štritof, Sp. Pohanca 1, Artiče.

Athos Hamilchov CS, pd. — Činka, pd. Leglo 18. 6. Rejec Bernard Podojsteršek, Ljubljanska 77, Rače.

Pitter v. d. Goldquelle, odl. — Čigra Klanška, pd. Leglo 29. 6. Rejec Ivan Kogelnik, Podklanc 11, Dravograd.

Ajk, d. — Asta Dolgobrdská, pd. Leglo 1. 6. Rejec Janez Krašovec, Flandrova 6, Ljubljana.

Springer španjeli (JRŠŠ):

Dimo Levški, d. — Bora, d. Leglo 7. 6. Rejec Ivan Šarlah, Celjska c. 72, Slovenj Gradec.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Cay v. Branden, pd. — Biba Ožeška, pd. Leglo 11. 5. Rejec Jože Čepar, Divača 81. Aron Sibirski, pd. — Bela iz Habakuka, pd. Leglo 22. 5. Rejec Stanko Emeršič, Jenkova 43, Maribor.

Nem. kdl. ptičarji (JRPeb):

Cer Obreški, odl. — Rodie vom Speltachgrund, pd. Leglo 4. 4. Rejec Karel Ingolič, Sp. Polskava 33, Prager-sko.

Šaljive

Lov v dežju

Lovci, pozor, pri nas izvajamo že štiri leta najuspešnejši lov na lisice! Kadar je slabo vreme, drugod ne gre noben pameten lovec na lov. Pri nas pa takrat, kadar najbolj dežuje, priredimo lov — pod streho.

V naši vasi Jereslavec stoji veliko in pusto gospodarsko poslopje. V najslabšem vremenu ga obkolimo — seveda vsi pod streho — spustimo jamarje in po dveh urah borbe skoči lisica na plan. Puške počijo in plen je tu. Takle dan je vesel tudi za vaščane, ki pridno pomagajo našim psom. Po lovu nas lepo postrežejo in prosijo še za kak tako uspešen pogon.

F. Zevnik, LD Kapele

Vneti kinologi

V LD Velunja-Šoštanj se močno zavedajo, da je lovec brez psa le pol lovca, zato

jim ne manjka psov in ne dreserjev.

Odločili so se celo za nabavo univerzalnega psa, ki naj bi aportiral tudi uplenjenega srnjaka. To bi bilo predvsem ugodno v veliki vročini, saj bi lovce rešil znojenja. Sklenili so, da naročijo češkega psa »fouseka«, za razmnoževanje pa tudi psico. Res sta kmalu prispela brzovozno s Češke, s potrebnimi rojstnimi podatki in dokumentacijo o njuni pasji izobrazbi.

Za varuha in vodnika sta se odločila: Evgen za psico, Tone za psa. Dokler sta bila psa na verigi, sta pač opravljala svoje obrede po navodilu. Ko pa je Evgen po štirinajstih dneh psico spustil in šel z njo v gozd, sta se kaj kmalu razšla in je ni več videl. Evgen je sicer storil svojo dolžnost in jo iskal po Štajerskem in Koroškem prav do avstrijske meje, vendar zaman. Potem se je začelo modrovanje, ali je bilo temu vzrok domotožje ali nesporezum zaradi jezika.

Pobeg je posebno zaskrbljivoče vplival na Toneta, ki je imel v varstvu pasjega orjaka. Ta bi lahko prinašal še kaj težjega od srnjaka, če bi mu človek znal dopovedati. Imel je sploh odlične lastnosti. Posebno ponoči se je odrezal, ker nikdar ni

zalajal, tulil je pa do jutra. Tega so bili veseli zlasti sosede. Ker niso bili strokovnjaki, so govorili: »Pes je gotovo volčjega porekla!«

Vse bi bilo prav, če bi fousek razumel slovensko, ali vodnik Tone vsaj nekoliko češko. Pa se je Tonetu zabliskalo: pri priči si je kupil slovensko-češki slovar in v njem podčrtal vse češke besede, s katerimi bi lahko poveljeval psu. Ampak brez težav ne gre! Na levi rami je nosil puško, v levici na vrvi držal psa, v desnici pa slovar. Pa se je zgodilo, da je moral pobrskati po slovarju, za kar je treba obeh rok. Pes se je pa naveličal stati ob nogi; medtem ko je Tone vneto buljil v slovar, se je fousek spomnil na psico in se poslovil po francosko. V družini je ostala le še trohica upanja, da sta se psa srečno vrnila na Češko.

S. M.

Nobene razlike

»Kakšna je razlika med zakonskim možem in lovcem?«
»Nikakršna! Če hočeta imeti uspeh, morata večkrat zamižati na eno oko.«

J. P.

Lovske družine,

pri nas lahko nabavite:

1. dnevnik za lovske pripravnike po 20 din
2. članske izkaznice SLD po 6 din
3. zapisnike o streljanju na umetne golobe po 8 din
4. bloke »Ocenjevanje škode od divjadi« po 15 din
5. bloke »Obračun lovskega turizma« po 6 din
6. plakate »Varujmo naravo in divjad« po 1,50 din
7. letake »Varujmo naravo in divjad« po 0,20 din
8. trofejne liste (po vrstah divjadi) po 2 in 3 din
9. diplome (za priznanja ob raznih priložnostih) po 3 din

Pošiljamo tudi po povzetju.

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva 9 — p. p. 505

61001 Ljubljana

Izdelujemo
obleke vseh vrst,

**POSEBEJ SMO SE
SPECIALIZIRALI ZA LOVSKE
OBLEKE
IZ BLAGA, KI GA PRINESETE
SAMI, ALI PA IZ NAŠEGA
LASTNEGA BLAGA**

***Krojaštvo
Ivan Erbič***

Trg maršala Tita 9

65280 IDRIJA, tel. (065) 86-088

Obleka na sliki je naš izdelek iz priznanega
blaga tovarne Bača — Podbrdo

KMETOVALCI VINOGRADNIKI VRTIČKARJI

GORENJE MUTA VAM NUDI TEŽKO PRIČAKOVANO IN VSESTRANSKO

UPORABNO KOSILNICO

**REX
KOMBI**

UNIVERZAL

**GORENJE
MUTA**

Z nakupom kosilnice vam bo omogočeno, da poleg košnje opravljate še druga opravila, kot so: rahljanje zemlje, škropljenje raznih nasadov, obračanje in zgrabljanje sena, transport.

Z vsemi priključki predstavlja REX-KOMBI-UNIVERZAL kmetijski stroj, ki je uporaben skozi vse leto, od spomladanskih

opravil pa do jesenskih del, vključno s spravilom pridelkov. Koristno ga lahko uporabljamo tudi v zimskem času za čiščenje snega s priključitvijo zelo uporabnega snežnega pluga.

GORENJE MUTA SE PRIPOROČA

Pri košnji pozor na
gnezda in mladiče
divjadi!

Volk — novi svetovni prvak. Komisija na mednarodni lovski razstavi v Vidmu — Udinah je volkovemu kožuhu priznala 150,21 točke. Volka je uplenil Rudi Kravanja pozimi 1976 v gojitvenem lovišču Jelen-Snežnik na Notranjskem.

Zlata medalja